

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (štvrtá komora)

z 12. októbra 2011 *

Vo veci T-41/05,

Alliance One International, Inc., predtým Dimon Inc., so sídlom v Danville, Virgínia (Spojené štáty), v zastúpení: pôvodne L. Bergkamp, H. Cogels, J. Dhont, M. Marañon Hermoso a A. Emch, neskôr M. Odriozola Alén, J. Folguera Crespo, P. Vidal Martínez, M. Barrantes Diaz a A. João Vide, advokáti,

žalobkyňa,

proti

Európskej komisii, v zastúpení: pôvodne É. Gippini Fournier a F. Amato, neskôr É. Gippini Fournier, N. Khan a J. Bourke, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh na čiastočné zrušenie rozhodnutia Komisie K(2004) 4030 v konečnom znení z 20. októbra 2004 týkajúceho sa konania o uplatnení článku 81 ods. 1 [ES] (vec COMP/C.38.238/B.2 – Surový tabak – Španielsko), subsidiárne návrh na zníženie pokuty uloženej žalobkyni v tomto rozhodnutí,

* Jazyk konania: angličtina.

VŠEOBECNÝ SÚD (štvrtá komora),

v zložení: predseda komory O. Czúcz, sudcovia I. Labucka a K. O'Higgins (spravodajca),

tajomník: C. Kantza, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 17. júna 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

Okolnosti predchádzajúce sporu

1. Žalobkyňa a správne konanie

- ¹ Žalobkyňa, spoločnosť Dimon Inc., teraz Alliance One International, Inc., je americkou spoločnosťou so sídlom vo Virgínii (Spojené štáty). Žalobkyňa je materskou spoločnosťou skupiny, ktorá zahŕňa asi stovku spoločností pôsobiacich v odvetví tabaku (ďalej len „skupina Dimon“). Jej hlavnou činnosťou je dodávanie spracovaného tabaku výrobcom cigariet. Na ten účel sa zásobuje spracovaným tabakom najmä u spoločnosti Agroexpansión, SA.

- 2 Agroexpansión je jedným zo štyroch podnikov, ktoré sa v Španielsku zaoberajú prvotným spracovaním surového tabaku (ďalej len „spracovatelia“).
- 3 Ďalšími troma spracovateľmi sú: Compañía española de tabaco en rama, SA (ďalej len „Cetarsa“), Tabacos Españoles, SL (ďalej len „Taes“) a World Wide Tobacco España, SA (ďalej len „WWTE“).
- 4 Spoločnosť Agroexpansión bola pôvodne rodinným podnikom. Založil ho v roku 1988 pán B., ktorý bol jeho generálnym riaditeľom až do konca roku 2004. V rokoch 1994 až 1997 jej kapitál vlastnili rovným dielom manželka pána B. a španielska spoločnosť WW Marpetrol, SA.
- 5 Dňa 18. novembra 1997 nadobudla spoločnosť Intabex Netherlands BV (ďalej len „Intabex“) všetky akcie spoločnosti Agroexpansión. Spoločnosť Intabex bola v tom čase súčasťou skupiny spoločností Intabex, ktorú v apríli 1997 získala žalobkyňa.
- 6 Dňa 3. a 4. októbra 2001 vykonala Komisia Európskych spoločenstiev na základe informácií, že španielski spracovatelia a producenti surového tabaku sa dopustili porušenia článku 81 ES, prešetrovanie podľa článku 14 nariadenia č. 17 Rady zo 6. februára 1962, Prvého nariadenia implementujúceho článku [81 ES] a [82 ES] (Ú. v. ES 13, s. 204), v priestoroch troch spracovateľov, a to Agroexpansión, Cetarsa a WWTE, ako aj v priestoroch Asociación Nacional de Empresas Transformadoras de Tabaco (ďalej len „Anetab“).
- 7 Komisia vykonala 3. októbra 2001 prešetrovanie aj v priestoroch Maison des métiers du tabac a 5. októbra 2001 v priestoroch Fédération européenne des transformateurs de tabac (ďalej len „FNCT“). Komisia tiež vykonala 3. októbra 2001 kontroly v priestoroch Domu tabakových profesií a Európskeho združenia spracovateľov tabaku a 5. októbra 2001 v priestoroch Federación nacional de cultivadores de tabaco (ďalej len „FNCT“).

- 8 Listom zo 16. januára 2002 spracovatelia a Anetab, odvolávajúc sa na oznámenie Komisie o neukladaní alebo znižovaní pokút vo veciach kartelov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 207, s. 4, ďalej len „oznámenie o spolupráci“), oznámili Komisii ochotu spolupracovať.
- 9 Listom z 21. januára 2002 predložili Komisii určité informácie.
- 10 Agroexpansi3n, Cetarsa a WWTE listami z 15. februára 2002 a Taes listom z 18. februára 2002 predložili Komisii niektoré dodatočné informácie.
- 11 V nadväznosti na to adresovala Komisia spracovateľom, Anetab a FNCT na základe článku 11 nariadenia č. 17. niekoľko žiadostí o informácie. Komisia tiež požiadala španielske ministerstvo poľnohospodárstva, rybolovu a potravinárstva o informácie v súvislosti so španielskou právnou úpravou v oblasti poľnohospodárskych výrobkov.
- 12 Dňa 11. decembra 2003 začala Komisia konanie, ktoré je základom tejto veci, a prijala oznámenie o výhradách, ktoré zaslala dvadsiatim spoločnostiam a zväzom, vrátane spracovateľov, žalobkyne, Intabex, Anetab, FNCT a Deltafina SpA. Deltafina je talianska spoločnosť, ktorej hlavným predmetom činnosti je prvotné spracovanie surového tabaku v Taliansku a obchodovanie so spracovaným tabakom. Patrí do rovnakej skupiny spoločností ako Taes, t. j. do skupiny, na čele ktorej je americká spoločnosť Universal Corp.
- 13 Predmetné podniky a združenia mali prístup k vyšetrovaciemu spisu Komisie vo forme kópie na CD-ROMe, ktorý im bol zaslaný, a ako odpoveď na výhrady vznesené Komisiou predložili písomné vyjadrenia.

- 14 Vypočutie sa konalo 29. marca 2004.
- 15 Po konzultácii s poradným výborom pre obmedzujúce postupy a monopoly a vzhľadom na záverečnú správu vyšetrovateľa prijala Komisia 20. októbra 2004 rozhodnutie K(2004) 4030 v konečnom znení týkajúce sa konania podľa článku 81 ods. 1 [ES] (vec COMP/C.38.238/B2 – Surový tabak – Španielsko) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), ktorého zhrnutie je uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* z 19. apríla 2007 (Ú. v. EÚ L 102, s. 14).

2. Napadnuté rozhodnutie

- 16 Napadnuté rozhodnutie sa týka dvoch horizontálnych kartelov uzavretých a uskutočnených na španielskom trhu so surovým tabakom.
- 17 Cieľom prvého kartelu, ktorý zahŕňal spracovateľov a spoločnosť Deltafina, bolo stanovovať každoročne počas obdobia rokov 1996 až 2001 (maximálnu) priemernú dodaciu cenu pre každú odrodu surového tabaku bez ohľadu na kvalitu, ako aj podiel množstva každej odrody surového tabaku, ktorý mohol každý spracovateľ nakúpiť od výrobcu (pozri najmä odôvodnenia č. 74 až 76 a 276 napadnutého rozhodnutia). Od roku 1999 do roku 2001 si spracovatelia a spoločnosť Deltafina medzi sebou dohodli aj cenové rozpätia podľa stupňa kvality každej odrody surového tabaku, ktoré sú uvedené v tabuľkách tvoriacich prílohu k „pestovateľským zmluvám“, ako aj „ďalšie podmienky“, a síce priemerné minimálne ceny pre výrobcov alebo skupiny výrobcov (pozri najmä odôvodnenia č. 77 až 83 a 276 napadnutého rozhodnutia).
- 18 Pre kartel opísaný v bode 17 vyššie sa bude ďalej používať slovné spojenie „kartel spracovateľov“.

- 19 Druhý kartel identifikovaný v napadnutom rozhodnutí zahŕňal tri španielske poľnohospodárske odborové organizácie, a sice Asociación agraria de jóvenes agricultores (ďalej len „ASAJA“), Unión de pequeños agricultores (ďalej len „UPA“) a Coordinadora de organizaciones de agricultores y ganaderos (ďalej len „COAG“), ako aj Confederación de cooperativas agrarias de España (ďalej len „CCAE“). Cieľom tohto kartelu bolo stanovovať každoročne počas obdobia rokov 1996 až 2001 cenové rozpätia podľa stupňa kvality každej odrody surového tabaku, ktoré sú uvedené v tabuľkách tvoriacich prílohu k „pestovateľským zmluvám“, ako aj „ďalšie podmienky“ (pozri najmä odôvodnenia č. 77 až 83 a 277 napadnutého rozhodnutia).
- 20 Pre kartel opísaný v bode 19 vyššie sa bude ďalej používať slovné spojenie „kartel zástupcov výrobcov“.
- 21 V napadnutom rozhodnutí Komisia usúdila, že každý z týchto kartelov predstavuje jediné a nepretržité porušenie článku 81 ods. 1 ES (pozri najmä odôvodnenia č. 275 až 277 napadnutého rozhodnutia).
- 22 V článku 1 napadnutého rozhodnutia pripísala zodpovednosť za kartel spracovateľov spracovateľom, spoločnosti Deltafina, žalobkyni a materským spoločnostiam spoločnosti WWTE, konkrétne spoločnostiam Standard Commercial Corp. (ďalej len „SCC“), Standard Commercial Tobacco Co., Inc. (ďalej len „SCTC“), a Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd (ďalej len „TCLT“), a zodpovednosť za kartel zástupcov výrobcov pripísala ASAJA, UPA, COAG a CCAE (ďalej spolu len „zástupcovia výrobcov“).
- 23 V článku 2 napadnutého rozhodnutia Komisia nariadila týmto podnikom a zástupcom výrobcov, aby okamžite ukončili, ak tak už neurobili, porušenia uvedené v článku 1 a do budúcnosti sa zdržali akéhokoľvek obmedzujúceho postupu s rovnakým alebo podobným cieľom alebo účinkom.

- 24 V článku 3 napadnutého rozhodnutia Komisia uvedeným podnikom, ako aj zástupcom výrobcov uložila pokuty, pričom žalobkyňu zviazala solidárne na zaplatenie pokuty uloženej spoločnosti Agroexpansión, a spoločnosti SCC, SCTC a TCLT zviazala solidárne na zaplatenie pokuty uloženej WWTE (pozri body 61 a 62 vyššie).

3. Adresáti napadnutého rozhodnutia

- 25 Bod 2.4 napadnutého rozhodnutia je venovaný otázke adresátov (odôvodnenia č. 357 až 400 napadnutého rozhodnutia).
- 26 Komisia najprv vysvetlila, že bolo preukázané, že spracovatelia a Deltafina boli priamymi účastníkmi kartelu spracovateľov a zástupcovia výrobcov boli priamymi účastníkmi kartelu zástupcov výrobcov, takže každý z týchto podnikov a každé z týchto združení „musí niesť zodpovednosť za porušenie a je preto adresátom [napadnutého rozhodnutia]“ (odôvodnenia č. 357 a 358 napadnutého rozhodnutia). V odôvodneniach č. 359 až 369 tohto rozhodnutia podrobnejšie opisuje úlohu spoločnosti Deltafina v karteli spracovateľov.
- 27 Komisia potom preskúmala otázku pripísateľnosti protiprávneho správania dcérskej spoločnosti jej materskej spoločnosti a uviedla, že v prejednávanej veci sa táto otázka vynára v troch prípadoch, a to v prípade spoločnosti Agroexpansión, spoločnosti WWTE a spoločnosti Taes (odôvodnenia č. 370 až 400 napadnutého rozhodnutia).
- 28 V tejto súvislosti Komisia v prvom rade pripomenula zásady, ktoré sa podľa nej uplatňujú v tejto oblasti (odôvodnenia č. 371 až 374 napadnutého rozhodnutia).

29 Konkrétne vysvetľuje:

- na určenie, či sa materská spoločnosť má považovať za zodpovednú za protiprávne správanie svojej dcérskej spoločnosti, je potrebné preukázať, že dcérska spoločnosť „neurčuje svoje konanie na trhu samostatne, ale v podstate vykonáva pokyny, ktoré jej dáva materská spoločnosť“ (rozsudok Súdneho dvora zo 14. júla 1972, Imperial Chemical Industries/Komisia, 48/69, Zb. s. 619, body 132 a 133),

- podľa ustálenej judikatúry, ak vlastní materská spoločnosť celé základné imanie dcérskej spoločnosti, možno sa oprávnené domnievať, že skutočne vykonáva rozhodujúci vplyv na jej správanie (rozsudky Súdneho dvora z 25. októbra 1983, AEG-Telefunken/Komisia, 107/82, Zb. s. 3151, bod 50; a zo 16. novembra 2000, Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, C-286/98 P, Zb. s. I-9925, bod 29; rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. apríla 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, nazývaný „PVC II“, T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Zb. s. II-931, body 961 a 984),

- túto domnienku možno potvrdiť „osobitnými činiteľmi, ktoré sú vlastné pre určité prípady“,

- v prípade, ak dcérske spoločnosti nie sú pod 100% kontrolou, môže podľa Súdneho dvora materská spoločnosť ovplyvňovať spôsob konania svojej dcérskej spoločnosti vtedy, ak v okamihu, keď došlo k porušeniu, vlastní väčšinu jej základného imania (rozsudok Imperial Chemical Industries/Komisia, už citovaný, bod 136) alebo ak je „sústavne“ informovaná o činnostiach tejto dcérskej spoločnosti a priamo určuje jej správanie (rozsudok AEG-Telefunken/Komisia, už citovaný, bod 52),

- podľa ustálenej judikatúry treba v kontexte súťažného práva pod pojmom „podnik“ rozumieť hospodársky subjekt z hľadiska predmetu dohody, o ktorú ide, aj keď je z právneho hľadiska tento hospodársky subjekt zložený z viacerých fyzických alebo právnických osôb (rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002, HFB a. i./Komisia, T-9/99, Zb. s. II-1487, bod 66, odkazujúci na rozsudok Súdneho dvora z 12. júla 1984, Hydrotherm Gerätebau, 170/83, Zb. s. 2999, bod 11).

- 30 V druhom rade pred podrobnejším preskúmaním prípadov spoločností Agroexpansión a WWTE Komisia v odôvodnení č. 375 napadnutého rozhodnutia uviedla:

„v danom prípade sú traja zo štyroch španielskych spracovateľov kontrolovaní (100 % a 90 %) medzinárodnými americkými spoločnosťami. Okrem iného existujú ďalšie skutkové okolnosti potvrdzujúce domnienku, že konanie Agroexpansión a WWTE musí byť pripísané ich materským spoločnostiam. V takom prípade sa obidve spoločnosti, materská spoločnosť aj jej dcérska spoločnosť, musia považovať za solidárne zodpovedné za porušenia konštatované v... [napadnutom] rozhodnutí.“

- 31 V odôvodnení č. 376 napadnutého rozhodnutia Komisia doplnila:

„[Naopak], po zaslaní oznámenia o výhradách a vypočítaní účastníkov konania sa ukázalo, že dôkazy obsiahnuté v spise nemôžu odôvodniť obdobný záver, pokiaľ ide o účasť Universal... a Universal Leaf [Tobacco Co. Inc.] v spoločnostiach Taes a Deltafina. V skutočnosti [okrem] spoločensko-právnej väzby medzi materskými a dcérskými spoločnosťami neobsahoval spis žiadne informácie o materiálnej účasti spoločností Universal... a Universal Leaf na skutočnostiach preskúmaných v [napadnutom rozhodnutí]. Nie je preto namieste, aby im bolo určené rozhodnutie v tejto

veci. Rovnaký záver by sa mal tým viac vzťahovať na spoločnosť Intabex, keďže jej 100 % účasť v spoločnosti Agroexpansión je výsostne finančná.“

³² V odôvodneniach č. 377 až 386 napadnutého rozhodnutia skúmala Komisia situáciu spoločnosti Agroexpansión a skupiny Dimon.

³³ Komisia predovšetkým poznamenala, že od druhej polovice roku 1997 bola Agroexpansión úplne kontrolovaná žalobkyňou, a to prostredníctvom jej 100 % dcérskej spoločnosti Intabex (odôvodnenie č. 377 napadnutého rozhodnutia). Z toho vyvodzuje, že je oprávnené sa domnievať, že prinajmenšom od tohto okamihu vykonávala žalobkyňa rozhodujúci vplyv na správanie Agroexpansión (odôvodnenie č. 378 prvá veta napadnutého rozhodnutia). Komisia dodala, že ďalšie skutočnosti obsiahnuté v spise, ktoré opisuje v odôvodnení č. 379 napadnutého rozhodnutia, potvrdzujú „domnienku, [podľa ktorej žalobkyňa] mohla vykonávať rozhodujúci vplyv“ (odôvodnenie č. 378 druhá veta napadnutého rozhodnutia). V odôvodnení č. 380 napadnutého rozhodnutia Komisia uviedla, že z vyššie uvedeného vyplýva, že „[žalobkyňa] bola informovaná o praktikách jej dcérskych spoločností, ktoré sú predmetom tohto rozhodnutia, ako aj o kontexte, v akom boli vykonávané a keďže od roku 1997 [žalobkyňa vlastnila] celé základné imanie svojej dcérskej spoločnosti, mohla skutočne vykonávať vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti“. V odôvodnení č. 382 tohto rozhodnutia Komisia spresnila, že „skutkové okolnosti, na ktoré Agroexpansión upozornila [žalobkyňu] vo svojej korešpondencii, mali vyvolať jej okamžitú reakciu buď v tom zmysle, že by sa primerane distancovala od akéhokoľvek možného porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, alebo v tom zmysle, že by požadovala, aby vedenie Agroexpansión ukončilo akékoľvek potenciálne protisúťažné správanie“, a potom konštatovala, že „[žalobkyňa] nakoniec nič také neurobila“.

- 34 Okrem toho v odôvodnení č. 381 napadnutého rozhodnutia Komisia odmietla ako nedôvodné tvrdenia, ktoré žalobkyňa uviedla v jej odpovedi na oznámenie o výhradách s cieľom preukázať, že Agroexpansi3n konala na trhu samostatne.
- 35 Nakoniec Komisia odmietla tvrdenie žalobkyne podľa ktorej porušila zásadu zákazu diskriminácie, keď ju považuje za zodpovednú za protiprávne správanie jej dcérskej spoločnosti, hoci materskú spoločnosť spoločnosti Cetarsa, t. j. Sociedad estatal de participaciones industriales (ďalej len „Sepi“), nepovažovala za zodpovednú za protiprávne správanie jej dcérskej spoločnosti. Komisia odôvodnila tento rozdielny prístup skutočnosťami, že na rozdiel od toho, čo tvrdila žalobkyňa, „[jej] spis neobsahuje priamu komunikáciu medzi spoločnosťami Cetarsa a Sepi v súvislosti s predmetom tejto veci“, „účasť Sepi v spoločnosti Cetarsa je v zásade finančná, podobne ako je to vo vzťahu medzi spoločnosťami Intabex a Agroexpansi3n“, „Cetarsa (na rozdiel od Agroexpansi3n) združuje všetky činnosti spracovania tabaku v rámci skupiny Sepi a z rovnakého dôvodu je preukázateľne riadená samostatne“ a nakoniec, že „Cetarsa nie je 100 % dcérskou spoločnosťou Sepi“ (odôvodnenie č. 384 napadnutého rozhodnutia).
- 36 Na základe týchto rozdielnych skutočností Komisia prijala záver, že žalobkyňa „musí byť s Agroexpansi3n spoločne zodpovedná za správanie spoločnosti Agroexpansi3n opísané v [napadnutom rozhodnutí] počas obdobia od druhej polovice roku 1997 do 10. augusta 2001“ (odôvodnenie č. 386 napadnutého rozhodnutia).
- 37 V odôvodneniach č. 387 až 400 napadnutého rozhodnutia skúmala Komisia situáciu WWTE. Konštatovala, že počas obdobia od roku 1995 do mája 1998 WWTE bola spoločne kontrolovaná zo strany SCC (prostredníctvom SCTC a TCLT) a prezidentom spoločnosti WWTE a jeho rodinou a uviedla rad skutočností, ktoré preukazovali, že počas tohto obdobia SCC „a/alebo jej dcérske spoločnosti“ vykonávali skutočný vplyv na správanie WWTE v Španielsku (odôvodnenie č. 391 napadnutého rozhodnutia). Pokiaľ ide o obdobie od mája 1998 až do dátumu vydania napadnutého rozhodnutia, Komisia uvádza rad skutočností, ktoré preukazujú, že SCC mala nad WWTE výlučnú

kontrolu, či už priamo alebo prostredníctvom spoločností SCTC a TCLT, a vykonávala rozhodujúci vplyv na jej obchodnú politiku. Dodala, že „tvrdenia predložené zo strany SCC v jej odpovedi na oznámenie o výhradách neodôvodňujú v tejto súvislosti odlišný záver“ (odôvodnenie č. 399 napadnutého rozhodnutia). Vzhľadom na tieto rozdielne dôkazy Komisia prijala záver, že prinajmenšom od roku 1996 vykonávala „SCC a/alebo jej dcérske spoločnosti SCTC a TCLT“ rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku WWTE, a preto musia byť solidárne zodpovedné za praktiky, ktoré sú jej vytýkané, a musia byť zahrnuté medzi adresátov napadnutého rozhodnutia (odôvodnenie 400 napadnutého rozhodnutia).

4. *Určenie výšky pokút*

- 38 Komisia v odôvodneniach č. 404 až 458 napadnutého rozhodnutia skúmala otázku pokút, ktoré treba uložiť jeho adresátom.
- 39 Výšku pokút Komisia určila v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania predmetného porušovania, teda dvoch kritérií, ktoré výslovne uvádza článok 23 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 [ES] a 82 [ES] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205) a článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17, ktoré bolo podľa znenia napadnutého rozhodnutia uplatniteľné v čase týchto porušení (odôvodnenia č. 404 a 405 napadnutého rozhodnutia).
- 40 Na stanovenie výšky pokuty uloženej každému z adresátov Komisia uplatnila metódu definovanú v usmerneniach k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 [UO] (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd.

08/001, s. 171, ďalej len „usmernenia“), aj keď na ne výslovne neodkazuje. V napadnutom rozhodnutí Komisia tiež zhodnotila, či a v akom rozsahu adresáti splnili požiadavky stanovené v oznámení o spolupráci.

Východisková suma pokút

- 41 Hneď na úvod, v odôvodnení č. 414 napadnutého rozhodnutia, Komisia kvalifikovala porušenia ako „veľmi závažné“, po tom, čo v odôvodneniach č. 408 až 413 tohto rozhodnutia skúmala ich povahu, ich konkrétny dosah na trh, veľkosť relevantného geografického trhu a veľkosť trhu predmetného tovaru.
- 42 Následne v odôvodnení č. 415 napadnutého rozhodnutia Komisia zastávala názor, že treba „zohľadniť osobitnú váhu každého podniku, a teda skutočný vplyv jeho protiprávneho konania na hospodársku súťaž, aby bol odstrašujúci účinok pokuty uloženej každému podniku primeraný protiprávnemu konaniu, ktoré treba potrestať“.
- 43 Komisia rozlišovala jednak medzi kartelom spracovateľov (odôvodnenia č. 416 až 424 napadnutého rozhodnutia) a jednak medzi kartelom zástupcov výrobcov (odôvodnenia č. 425 až 431 napadnutého rozhodnutia).
- 44 Pokiaľ ide o kartel spracovateľov, Komisia sa domnievala, že „pokuty sa majú odstupňovať podľa podielu na protiprávnom konaní a postavení, ktoré má každý predmetný účastník na trhu“ (odôvodnenie č. 416 napadnutého rozhodnutia).

- 45 V tejto súvislosti Komisia deklarovala, že „je to Deltafina, komu [by mala] byť stanovená najvyššia východisková suma pokuty z dôvodu jej popredného postavenia na trhu ako hlavného nákupcu španielskeho spracovaného tabaku“ (odôvodnenie č. 417 napadnutého rozhodnutia).
- 46 Pokiaľ ide o spracovateľov, Komisia sa domnievala, že „podiel“ týchto spracovateľov na protiprávnych postupoch „možno zhruba považovať za podobný“ (odôvodnenie č. 418 napadnutého rozhodnutia). Zastávala však názor, že treba prihliadať na ich rozličnú veľkosť a na ich podiely na trhu a na tomto základe rozdeliť ich do troch kategórií.
- 47 Komisia tak zaradila Cetarsa do prvej kategórie kvalifikovanej ako „osobitná“ z dôvodu, že je „najväčším španielskym spracovateľom“, ktorému z toho dôvodu treba stanoviť najvyššiu východiskovú sumu (odôvodnenie č. 419 napadnutého rozhodnutia). Do druhej kategórie zaradila spoločnosti Agroexpansión a WWTE, uvádzajúc, že každá z týchto spoločností má približne 15 % podiel na trhu a treba im uložiť rovnakú východiskovú sumu (odôvodnenie č. 420 napadnutého rozhodnutia). Napokon do tretej kategórie zaradila spoločnosť Taes, lebo jej podiel na trhu bol len 1,6% a bolo jej teda potrebné uložiť najnižšiu východiskovú sumu (odôvodnenie č. 421 napadnutého rozhodnutia).
- 48 Po druhé s cieľom zabezpečiť, aby pokuta odstrašovala, Komisia rozhodla, že na východiskovú sumu stanovenú pre spoločnosť WWTE treba použiť násobiteľ 1,5 – teda zvýšenie o 50 % – a na východiskovú sumu stanovenú pre spoločnosť Agroexpansión násobiteľ 2 – teda zvýšenie o 100 % (odôvodnenie č. 423 napadnutého rozhodnutia). Zastávala názor, že treba zohľadniť skutočnosť, že napriek ich pomerne malému podielu na trhu nákupu španielskeho surového tabaku títo dvaja spracovatelia patria k nadnárodným spoločnostiam disponujúcim značnou ekonomickou a finančnou silou a že „okrem toho“ konali „pod rozhodujúcim vplyvom svojich materských spoločností“ (odôvodnenie č. 422 napadnutého rozhodnutia).

49 S ohľadom na tieto rôzne skutočnosti stanovila Komisia pre spracovateľov a Deltafina východiskovú sumu pokút v odôvodnení č. 424 napadnutého rozhodnutia takto:

— Deltafina: 8 000 000 eur,

— Cetarsa: 8 000 000 eur,

— Agroexpansión: 1 800 000 eur x 2 = 3 600 000 eur,

— WWTE: 1 800 000 eur x 1,5 = 2 700 000 eur,

— Taes: 200 000 eur.

50 Pokiaľ ide o kartel zástupcov výrobcov, Komisia sa domnievala, že každému z nich treba uložiť iba symbolickú pokutu vo výške 1 000 eur (odôvodnenia č. 425 a 430 napadnutého rozhodnutia). Svoj postoj odôvodňovala najmä tým, že „regulačný rámec zastrešujúci kolektívne rokovanie o typových zmluvách mohol mať za následok značný stupeň neistoty, pokiaľ ide o zákonnosť konania zástupcov výrobcov a spracovateľov v presne určenom kontexte kolektívneho rokovania o typových zmluvách“ (odôvodnenie č. 428 napadnutého rozhodnutia) a to vychádzajúc z niektorých skutočností uvedených v odôvodnení č. 427 napadnutého rozhodnutia. Tiež uvádzala, že „k existencii a výsledkom rokovaní o typových zmluvách vo verejnej oblasti vo všeobecnosti dochádzalo a... žiaden orgán pred začatím tohto konania nikdy nespochybnil ich zlučiteľnosť s právom Spoločenstva alebo so španielskym právom“ (odôvodnenie č. 429 napadnutého rozhodnutia).

Základné čiastky pokút

51 V odôvodneniach č. 432 a 433 napadnutého rozhodnutia Komisia skúmala otázku trvania porušenia vytykaného spracovateľom a spoločnosťou Deltafina. Túto dĺžku trvania stanovila na päť rokov a štyri mesiace, čo zodpovedá dlhodobému porušovaniu. V dôsledku toho zvýšila východiskovú sumu pokút uložených každému zo spracovateľov a spoločnosti Deltafina o 50 %.

52 Preto sa základné čiastky pokút stanovili takto:

— Deltafina: 12 000 000 eur,

— Cetarsa: 12 000 000 eur,

— Agroexpansión: 5 400 000 eur,

— WWTE: 4 050 000 eur,

— Taes: 300 000 eur,

— ASAJA: 1 000 eur,

- UPA: 1 000 eur,

- COAG: 1 000 eur,

- CCAE: 1 000 eur (odôvodnenie č. 434 napadnutého rozhodnutia).

Priťažujúce a poľahčujúce okolnosti

- ⁵³ Základná čiastka pokuty uloženej spoločnosti Deltafina bola zvýšená o 50 % z dôvodu priťažujúcich okolností, keďže táto spoločnosť mala v rámci kartelu spracovateľov vedúcu úlohu (odôvodnenia č. 435 a 436 napadnutého rozhodnutia).
- ⁵⁴ Ako poľahčujúce okolnosti Komisia v odôvodnení 437 napadnutého rozhodnutia poznamenala, že „rovnaké faktory uvedené v odôvodneniach č. 427 až 429 [napadnutého rozhodnutia] sa môžu uplatňovať na konanie spracovateľov, iba pokiaľ ide o ich verejné rokovania a uzavretie typových zmlúv (najmä na dohodnutie cenových rozpätí a dodatočných podmienok) so zástupcami výrobcov“.
- ⁵⁵ V odôvodnení č. 438 napadnutého rozhodnutia Komisia dodala, že pokiaľ ide o „tajné“ zmluvy, týkajúce sa (maximálnych) priemerných dodacích cien a rozdelenia množstiev každej odrody surového tabaku uzavreté spracovateľmi, ich praktiky „išli

nad limit toho, čo stanovuje uplatniteľný právny rámec, verejné vyjednávania a dohody so zástupcami výrobcov.“ Komisia však uznala, že „verejné vyjednávania medzi zástupcami výrobcov a spracovateľmi stanovili aspoň do určitej miery materiálny rámec (osobitne pokiaľ ide o príležitosti dohodnúť sa a prijať spoločný postoj), v ktorom mohli spracovatelia rozvinúť, okrem spoločného postoja, ktorý prijali v kontexte verejných vyjednaní, ich tajnú stratégiu týkajúcu sa (maximálnych) priemerných dodacích cien a množstiev“.

- 56 Vzhľadom na skutočnosti uvedené v bodoch 54 a 55 vyššie sa Komisia rozhodla znížiť základnú čiastku pokút uložených spracovateľom a spoločnosti Deltafina o 40 % (odôvodnenie č. 438 napadnutého rozhodnutia). Základná čiastka pokuty uloženej spoločnosti Agroexpansi3n tak predstavuje 3 240 000 eur (odôvodnenie č. 439 napadnutého rozhodnutia).

Maximálna výška pokuty stanovená v článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003

- 57 V odôvodneniach č. 440 až 447 napadnutého rozhodnutia Komisia skúmala, či bolo potrebné upraviť základné čiastky pokút vypočítané pre rozličných adresátov tak, aby neprekročili hranicu 10 % obratu stanovenú článkom 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003.

- 58 V odôvodnení č. 441 napadnutého rozhodnutia Komisia uviedla, že pokiaľ predmetné spoločnosti patria do jednej skupiny, pokiaľ je preukázané, že materské spoločnosti týchto spoločností na nich vykonávali rozhodujúci vplyv a v dôsledku toho sú tieto materské spoločnosti solidárne zodpovedné za zaplatenie pokút uložených ich

dcérskej spoločnosti, na určenie vyššie uvedenej maximálnej výšky treba zobrať do úvahy celosvetový obrat skupiny.

- 59 Po tom, čo v odôvodnení č. 442 napadnutého rozhodnutia Komisia pripomenula, že žalobkyňa je solidárne zodpovedná za zaplatenie pokuty uloženej spoločnosti Agroexpansió, v odôvodnení č. 446 tohto nariadenia konštatovala, že výška uvedenej pokuty nemusí byť upravená, keďže konsolidovaný obrat žalobkyne dosiahol v roku 2003 sumu 1 271 700 000 amerických dolárov (USD). Výška pokuty spoločnosti Agroexpansió pred uplatnením oznámenia o spolupráci tak zostala stanovená na 3 240 000 eur (odôvodnenie č. 447 napadnutého rozhodnutia).

Uplatnenie oznámenia o spolupráci a konečná suma pokút

- 60 V odôvodneniach č. 448 až 456 napadnutého rozhodnutia Komisia rozhodla o uplatnení oznámenia o spolupráci v prípade spracovateľov a spoločnosti Deltafina. Podľa bodu D ods. 2 prvej zařázky tohto oznámenia priznala spoločnosti Agroexpansió zníženie pokuty o 20 % (odôvodnenie č. 454 napadnutého rozhodnutia).
- 61 Podľa článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 Komisia stanovila výšku pokút takto:

— Deltafina: 11 880 000 eur,

- Cetarsa: 3 631 500 eur,

- Agroexpansión: 2 592 000 eur,

- WWTE: 1 822 500 eur,

- Taes: 108 000 eur,

- ASAJA: 1 000 eur,

- UPA: 1 000 eur,

- COAG: 1 000 eur,

- CCAE: 1 000 eur (odôvodnenie č. 458 napadnutého rozhodnutia).

⁶² Žalobkyňa bola vyhlásená za solidárne zodpovednú za zaplatenie pokuty uloženej spoločnosti Agroexpansión a spoločnosti SCC, SCTC a TCLT boli vyhlásené za solidárne zodpovedné za zaplatenie pokuty uloženej spoločnosti WWTE (odôvodnenie č. 458 a článok 3 napadnutého rozhodnutia).

Konanie a návrhy účastníkov konania

- 63 Dňa 21. januára 2005 podali spoločnosti SCC, SCTC a TCLT žalobu, ktorou sa domáhajú zrušenia napadnutého rozhodnutia (T-24/05) a spoločnosť WWTE žalobu, ktorou sa domáha zníženia pokuty, ktorá jej bola uložená týmto rozhodnutím (vec T-37/05).
- 64 Rovnako spoločnosť Agroexpansi3n podala 22. januára 2005 žalobu, ktorou sa domáha zníženia pokuty, ktorá jej bola uložená napadnutým rozhodnutím (vec T-38/05).
- 65 Źalobkyňa návrhom podaným do kancelárie S3udu prvého stupňa 28. januára 2005 podala žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.
- 66 Listom podaným do kancelárie S3udu prvého stupňa 1. augusta 2005 požiadala žalobkyňa o spojenie tejto veci s vecami T-24/05, T-37/05 a T-38/05.
- 67 Listom podaným do kancelárie S3udu prvého stupňa 7. septembra 2005 Komisia oznámila S3udu prvého stupňa, že podľa nej by spojenie týchto štyroch vecí neumožňovalo zvýšiť hospodárnosť konania podstatným spôsobom, a preto ponecháva na rozhodnutie S3udu prvého stupňa, či je vhodné vyhovieť žiadosti o spojenie vecí.
- 68 S3úd prvého stupňa nevyhovel tejto žiadosti o spojenie vecí.
- 69 Na základe správy predloženej sudcom spravodajcom rozhodol S3úd prvého stupňa (štvrtá komora) o začatí ústnej časti konania a v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania podľa článku 64 svojho rokovacieho poriadku požiadal Komisiu o zodpovedanie určitých otázok. Komisia tejto výzve vyhovelá v stanovenej lehote.

70 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky, ktoré im Súd prvého stupňa položil, boli vypočuté na pojednávaní 17. júna 2009.

71 Žalobkyňa navrhuje, aby Všeobecný súd:

- zrušil články 1, 3 a 5 napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom sa jej týkajú,
- subsidiárne znížil výšku pokuty, ktorú Komisia uložila spoločnosti Agroexpansión a solidárne samotnej žalobkyni,
- zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

72 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

- zamietol žalobu s výnimkou tretieho žalobného dôvodu, ktorému treba čiastočne vyhovieť,
- zaviazal žalobkyňu, aby znášala svoje vlastné trovy konania a nahradila časť trov konania vynaložených Komisiou, alebo subsidiárne zaviazal každého z účastníkov konania na znášanie svojich vlastných trov konania.

Právny stav

⁷³ V žalobe sa žalobkyňa dovoľáva na podporu žalobných návrhov štyroch žalobných dôvodov, ktoré sú založené:

- prvý na porušení článku 81 ods. 1 ES, článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 a zásady proporcionality,
- druhý na porušení zásad proporcionality a osobnej zodpovednosti,
- tretí na porušení zásad proporcionality a osobnej zodpovednosti, ako aj článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003,
- štvrtý na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery.

⁷⁴ Počas pojednávania sa žalobkyňa dovoľávala ďalšieho žalobného dôvodu založeného na porušení povinnosti odôvodnenia.

⁷⁵ Prvý, druhý a piaty žalobný dôvod sú v podstate uvádzané na podporu návrhov smerujúcich k čiastočnému zrušeniu napadnutého rozhodnutia. Tretí a štvrtý žalobný dôvod sú uvádzané na podporu návrhu smerujúceho k zmene tohto rozhodnutia.

- 76 Piaty žalobný dôvod bude preskúmaný po prvom a tretí žalobný dôvod bude preskúmaný po štvrtom.

1. O prvom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 81 ods. 1 ES, článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 a zásady proporcionality

Tvrdenia účastníkov konania

- 77 Žalobkyňa uvádza, že Komisia sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď zastávala názor, že žalobkyňa vykonávala počas obdobia porušovania na spoločnosť Agroexpansión rozhodujúci vplyv a keď ju pre túto skutočnosť považovala za solidárne zodpovednú za porušenie. Podľa žalobkyne preto Komisia nebola oprávnená na jednej strane adresovať jej napadnuté rozhodnutie a na druhej strane vychádzať z jej celkového obratu pri uplatnení 10% hranice obratu stanovenej v článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003.
- 78 Na podporu týchto tvrdení žalobkyňa v prvom rade uvádza, že z judikatúry a rozhodovacej praxe Komisie vyplýva, že samotná skutočnosť, že materská spoločnosť vlastní celé základné imanie svojej dcérskej spoločnosti, nepostačuje na to, aby bola materskej spoločnosti pripísaná zodpovednosť za jej protiprávne správanie. Okrem toho musí byť jasne preukázané, že uvedená materská spoločnosť sa priamo zúčastňovala na predmetných protiprávných postupoch, je zodpovedná za ich uplatňovanie, zúčastňovala sa stretnutí kartelu alebo bola priamo zapojená do porušovania, napríklad podaním inštrukcií svojej dcérskej spoločnosti, aby sa porušenia dopustila. Žalobkyňa sa konkrétne dovoľáva bodov 28 a 29 rozsudku Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, už citovaného v bode 29 vyššie.

- 79 V druhom rade žalobkyňa uvádza, že skutočnosti, ktoré uvádza Komisia v odôvodnení č. 379 napadnutého rozhodnutia, nepreukazujú, že vykonávala rozhodujúci vplyv na správanie spoločnosti Agroexpansió. Konkrétne odmieta tvrdenie Komisie, podľa ktorého bola informovaná o predmetných protiprávných postupoch.
- 80 V tejto súvislosti žalobkyňa po prvé popiera, že dostala „správy o činnosti“ a „správy z terénu“ uvádzané v tomto odôvodnení. Žalobkyňa uvádza, že pokiaľ tieto správy boli systematicky prekladané do angličtiny, bolo to s cieľom uľahčenia výkonu funkcií jednému z členov predstavenstva spoločnosti Agroexpansió, pánovi T., ktorý nerozprával španielsky. Žalobkyňa popiera, že uvedený člen predstavenstva bol vymenovaný za člena uvedeného predstavenstva nato, aby v predstavenstve reprezentoval záujmy skupiny Dimon, a spresňuje, že okrem toho bol dočasne zbavený svojich povinností v rámci tejto skupiny v nadväznosti na žalobu, ktorá bola podaná proti bývalým akcionárom spoločnosti Intabex.
- 81 Po druhé žalobkyňa vyvracia tvrdenie uvádzané v tom istom odôvodnení, podľa ktorého existujú početné príklady korešpondencie pochádzajúcej od spoločnosti Agroexpansió, ktorá ju informovala o predmetných protiprávných postupoch. Konkrétne, pokiaľ ide o fax zo 14. decembra 1998 od pána B., generálneho riaditeľa spoločnosti Agroexpansió, tento bol adresovaný nie žalobkyni, ale pánovi D. „zamestnancovi účtovného oddelenia spoločnosti Dimon International, Inc.“ a obsahoval iba informácie týkajúce sa kúpnej zmluvy na spracovaný tabak uzavretej medzi spoločnosťami Agroexpansió a Deltafina. Pokiaľ ide o e-mail pána B. z 30. októbra 2000 adresovaný pánovi S., jeho hlavným predmetom bolo informovanie pána S. o nebezpečenstve štrajku výrobcov tabaku. Okrem toho podľa žalobkyne pán S. nebol jej zamestnancom, ale zamestnancom spoločnosti Dimon International Services a bol poverený koordináciou predaja spracovaného tabaku v Európe, pričom nebol členom predstavenstva alebo vedúcim pracovníkom akejkoľvek zo spoločností patriacich do skupiny Dimon. To isté platí aj pokiaľ ide o e-mail, ktorý pán B. adresoval pánovi S. 9. mája 2001.

- 82 Po tretie, pokiaľ ide o ostatnú korešpondenciu uvedenú v odôvodnení č. 379 napadnutého rozhodnutia, žalobkyňa uvádza, že žiadna z nich sa priamo alebo nepriamo netýka predmetných protiprávných postupov spoločnosti Agroexpansión alebo jej politiky pri nákupe španielskeho surového tabaku.
- 83 V treťom rade žalobkyňa tvrdí, že Agroexpansión na trhu nákupu surového tabaku v Španielsku vždy konala ako samostatný hospodársky subjekt, sama si určujúc svoju vlastnú obchodnú politiku.
- 84 Na podporu tohto tvrdenia žalobkyňa, po tom čo pripomenula, že Agroexpansión mal „miestne vedenie“, uvádza tieto skutočnosti:
- dňa 18. novembra 1997, keď žalobkyňa nadobudla prostredníctvom spoločnosti Intabex 100% akcií spoločnosti Agroexpansión, rozhodla sa ponechať jej vedúcich pracovníkov na svojich miestach, najmä jej zakladajúceho akcionára a generálneho riaditeľa (až do decembra 2004), pána B.,
 - ako uvádza „manažérska zmluva“ uzavretá v rovnaký dátum medzi spoločnosťou Agroexpansión a pánom B. (ďalej len „manažérska zmluva“), iba pán B. mohol uzatvárať zmluvy o nákupe surového tabaku a definovať a vykonávať politiku nákupu surového tabaku tejto spoločnosti,
 - rozhodnutia, ktoré prijal pán B. v oblasti nákupu surového tabaku nepodliehali predbežnému schváleniu alebo následnému potvrdeniu predstavenstvom Agroexpansión,
 - pán B. je jediný člen predstavenstva Agroexpansión, ktorý sa zúčastňoval strenutí s ostatnými spracovateľmi alebo výrobcami surového tabaku,

- žiadny zo štyroch členov predstavenstva Agroexpansi3n nebol zároveň členom predstavenstva alebo riadiacich org3nov žalobkyne,

- žalobkyňa nedala spoločnosti Agroexpansi3n v súvislosti s vyššie uvedenými stretnutiami alebo s jej nákupnou politikou žiadny pokyn alebo žiadne inštrukcie,

- žalobkyňa nikdy nezaviedla žiadny mechanizmus kontroly činností nákupu spoločnosti Agroexpansi3n.

85 Komisia navrhuje zamietnuť prvý žalobný dôvod.

86 Komisia po prvé uvádza, že z judikatúry a z jej rozhodovacej praxe vyplýva, že ak materská spoločnosť vlastní všetky akcie jej dcérskej spoločnosti, možno sa domnievať, že skutočne vykonáva rozhodujúci vplyv na obchodné správanie tejto dcérskej spoločnosti, a preto ju možno považovať za zodpovednú za porušenie, ktorého sa dcérska spoločnosť dopustila. Komisia teda nie je povinná predložiť dodatočné dôkazy. Komisia spresňuje, že materská spoločnosť môže vyvrátiť túto domnienku, keď predloží dostatočné dôkazy, ktoré môžu preukázať, že jej dcérska spoločnosť sa v skutočnosti na trhu správa nezávisle.

87 Po druhé Komisia popiera, že žalobkyňa v prejednáwanej veci takýto dôkaz poskytla. Zastáva názor, že skutočnosť, že spoločnosť Agroexpansi3n disponuje vlastným miestnym vedením, sama osebe nepostačuje na preukázanie, že konala nezávisle, a poznamenáva, že manažérska zmluva uvádza, že pán B. podliehal „systémom“ a „postupom“ stanoveným predstavenstvom tejto spoločnosti.

- 88 Po tretie Komisia uvádza, že jej spis obsahuje dôkazy preukazujúce, že žalobkyňa skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv na správanie spoločnosti Agroexpansión. Poznávajú najmä, že pán T. bol vymenovaný za člena predstavenstva Agroexpansión, aby tam zastupoval záujmy skupiny Dimon a že je nepravdepodobné, že by vzhľadom na dôležitosť jeho funkcie v rámci tejto skupiny žalobkyňa nikdy neinformoval o „správach o činnosti“ a „správach z terénu“ uvedených v odôvodnení č. 379 napadnutého rozhodnutia. Komisia dodáva, že okrem týchto správ z rôznej korešpondencie uvedenej v tomto odôvodnení vyplýva, že žalobkyňa musela byť zo strany spoločnosti Agroexpansión informovaná o predmetných protiprávných postupoch. Nakoniec iné dokumenty uvedené v tom istom odôvodnení jasne ukazujú, že žalobkyňa vykonávala rozhodujúci vplyv na niektoré základné obchodné činnosti spoločnosti Agroexpansión, ako je uzatváranie a vykonávanie zmlúv so spoločnosťami Cetarsa a Deltafina, a že bola svojou dcérskou spoločnosťou informovaná o podmienkach nákupu a platnom právnom rámci v odvetví surového tabaku v Španielsku.

Posúdenie Všeobecným súdom

- 89 Treba pripomenúť, že právo hospodárskej súťaže sa týka činností podnikov (rozsudok Súdneho dvora zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, bod 59), a že pojem podnik zahŕňa každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť bez ohľadu na jeho právne postavenie a spôsob financovania (rozsudok Súdneho dvora z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, bod 112).
- 90 Judikatúra rovnako spresnila, že pod pojmom podnik v tomto kontexte treba rozumieť jeden hospodársku jednotku, aj keď je táto hospodárska jednotka z právneho hľadiska zložená z viacerých fyzických alebo právnických osôb (rozsudok Súdneho dvora zo 14. decembra 2006, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de

Servicio, C-217/05, Zb. s. I-11987, bod 40, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. septembra 2005, DaimlerChrysler/Komisía, T-325/01, Zb. s. II-3319, bod 85).

- ⁹¹ Ak takýto hospodársky subjekt porušuje pravidlá hospodárskej súťaže, podľa zásady osobnej zodpovednosti zodpovedá za toto porušovanie (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora z 8. júla 1999, Komisia/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Zb. s. I-4125, bod 145; zo 16. novembra 2000, Cascades/Komisía, C-279/98 P, Zb. s. I-9693, bod 78, ako aj z 11. decembra 2007, ETI a i., C-280/06, Zb. s. I-10893, bod 39).
- ⁹² Pokiaľ ide o otázku, za akých okolností môže byť právnická osoba, ktorá sa nedopustila porušenia, napriek tomu sankcionovaná, z ustálenej judikatúry vyplýva, že správanie dcérskej spoločnosti možno pripísať materskej spoločnosti najmä vtedy, ak táto dcérska spoločnosť, hoci má odlišnú právnu subjektivitu, neurčuje svoje správanie na trhu samostatne, ale v zásade uplatňuje inštrukcie, ktoré jej dáva materská spoločnosť (rozsudky Súdneho dvora Imperial Chemical Industries/Komisía, už citovaný v bode 29 vyššie, body 132 a 133; zo 14. júla 1972, Geigy/Komisía, 52/69, Zb. s. 787, bod 44, a z 21. februára 1973, Europemballage a Continental Can/Komisía, 6/72, Zb. s. 215, bod 15), najmä vzhľadom na hospodárske, organizačné a právne väzby, ktoré tieto dva subjekty spájajú (pozri analogicky rozsudky Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 89 vyššie, bod 117, a ETI a i., už citovaný v bode 91 vyššie, bod 49).
- ⁹³ V takej situácii sú totiž materská spoločnosť a jej dcérska spoločnosť súčasťou tej istej hospodárskej jednotky a tvoria tak jeden podnik v zmysle judikatúry uvedenej v bodoch 89 a 90 vyššie. Skutočnosťou, ktorá oprávňuje Komisiu na to, aby rozhodnutie ukladajúce pokuty bolo určené materskej spoločnosti, teda nie je ani podnecovanie dcérskej spoločnosti materskou spoločnosťou, aby sa dopustila porušenia, a o to viac ani účasť materskej spoločnosti na porušení, ale to, že tvoria jeden podnik v zmysle

článku 81 ES (rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. decembra 2007, Akzo Nobel a. i./Komisia, T-112/05, Zb. s. II-5049, bod 58).

- ⁹⁴ Z judikatúry rovnako vyplýva, že Komisia by sa nemala uspokojiť s konštatovaním, že materská spoločnosť má možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti, ale rovnako musí preveriť, či bol tento rozhodujúci vplyv skutočne vykonávaný (pozri v tomto zmysle rozsudky Imperial Chemical Industries/Komisia, už citovaný v bode 29 vyššie, bod 137, a AEG-Telefunken/Komisia, už citovaný v bode 29 vyššie, bod 50).
- ⁹⁵ V osobitnom prípade, keď materská spoločnosť vlastní 100% základného imania svojej dcérskej spoločnosti, ktorá sa dopustila porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, jednak táto materská spoločnosť môže vykonávať rozhodujúci vplyv na správanie tejto dcérskej spoločnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok Imperial Chemical Industries/Komisia, už citovaný v bode 29 vyššie, body 136 a 137) a jednak existuje vyvrátená domnienka, že táto materská spoločnosť skutočne vykonáva rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti (pozri v tomto zmysle rozsudky AEG-Telefunken/Komisia, už citovaný v bode 29 vyššie, bod 50, a PVC II, už citovaný v bode 29 vyššie, body 961 a 984).
- ⁹⁶ Na domnienku, že materská spoločnosť vykonáva rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku dcérskej spoločnosti, za týchto podmienok postačuje, ak Komisia preukáže, že materská spoločnosť vlastní celé základné imanie dcérskej spoločnosti. V dôsledku toho môže Komisia voči materskej spoločnosti vyvodiť solidárnu zodpovednosť za zaplatenie pokuty, ktorá bola uložená jej dcérskej spoločnosti, ibaže by táto materská spoločnosť, ktorej prináleží vyvrátenie tejto domnienky, predložila dostatočné dôkazy, ktoré preukazujú, že jej dcérska spoločnosť sa na trhu správa samostatne (pozri v tomto zmysle rozsudok Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, už citovaný v bode 29 vyššie, bod 29).

- 97 Hoci je pravda, že Súdny dvor v bodoch 28 a 29 rozsudku *Stora Kopparbergs Bergslags/Komisía*, už citovaného v bode 29 vyššie, uviedol okrem 100 % podielu na základnom imaní dcérskej spoločnosti aj ďalšie okolnosti, akými sú nespochybnenie vplyvu materskej spoločnosti na obchodnú politiku jej dcérskej spoločnosti a spoločné zastúpenie oboch spoločností v rámci správneho konania, nič to nemení na skutočnosti, že Súdny dvor tieto okolnosti uviedol len s cieľom spomenúť všetky okolnosti, na ktorých Súd prvého stupňa založil svoje odôvodnenie, a nie preto, aby použitie domnienky uvedenej v bode 95 vyššie podmienil predložením doplňujúcich nepriamych dôkazov o skutočnom vykonávaní vplyvu materskej spoločnosti (rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. októbra 2008, *Schunk a Schunk Kohlenstoff-Technik/Komisía*, T-69/04, Zb. s II-2567, bod 57).
- 98 Nakoniec je namieste spresniť, že domnienka založená na vlastníctve celého základného imania sa uplatňuje nielen v prípade, ak je medzi materskou spoločnosťou a jej dcérskou spoločnosťou priamy vzťah, ale tiež v prípade, ako je to v prejednávanej veci, keď je tento vzťah nepriamy, prostredníctvom ďalšej dcérskej spoločnosti.
- 99 Treba pripomenúť, že podľa článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 Komisia môže rozhodnutím uložiť podnikom, ktoré sa dopustili porušenia článku 81 ods. 1 ES, pokuty, ktoré nesmú presiahnuť 10 % celkového obratu dosiahnutého každým z podnikov, ktoré sa zúčastnili porušovania, v predchádzajúcom obchodnom roku. Rovnaký údaj sa nachádzal v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17.
- 100 Obrat uvedený v týchto ustanoveniach sa podľa ustálenej judikatúry vzťahujúcej sa na článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 týka celkového obratu predmetného podniku (rozsudok Súdneho dvora zo 7. júna 1983, *Musique Diffusion française a i./Komisía*, 100/80 až 103/80, Zb. s. 1825, bod 119; rozsudky Súdu prvého stupňa z 29. apríla 2004, *Tokai Carbon a i./Komisía*, T-236/01, T-239/01, T-244/01 až T-246/01, T-251/01 a T-252/01, Zb. s. II-1181, bod 367, a z 8. júla 2004, *JFE Engineering a i./*

Komisia, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Zb. s. II-2501, bod 533), teda podniku, ktorému sa pripisuje porušenie a ktorý je z tohto dôvodu uznaný za zodpovedný (rozsudky Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002, ABB Asea Brown Boveri/Komisia, T-31/99, Zb. s. II-1881, bod 181, a zo 4. júla 2006, Hoek Loos/Komisia, T-304/02, Zb. s. II-1887, bod 116).

- ¹⁰¹ Pokiaľ ide o pojem „predchádzajúci obchodný rok“, uvádzaný v článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003, treba ho chápať ako pojem označujúci obchodný rok, ktorý predchádzal prijatiu rozhodnutia Komisie, s výnimkou osobitných prípadov, keď obrat za tento posledný obchodný rok neposkytuje žiadne údaje o skutočnej ekonomickej situácii predmetného podniku a vhodnej výške pokuty, ktorá mu má byť uložená (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora zo 7. júna 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Komisia, C-76/06 P, Zb. s. I-4405, body 25, 29 a 30), čo však nie je prípad prejednávanej veci.
- ¹⁰² Z toho vyplýva, že otázka, ktorá vzniká v rámci tohto žalobného dôvodu, je, či Komisia mohla dôvodne konštatovať, že v prejednávanej veci predmetný podnik tvorila spoločnosť Agroexpansi3n a spoločnosť, ktorá viedla skupinu, ku ktorej táto spoločnosť patrila, teda žalobkyňa. V prípade kladnej odpovede na túto otázku treba vzhľadom na zásady pripomenuté v bodoch 99 až 101 vyššie prijať záver, že Komisia v odôvodneniach č. 442 a 446 napadnutého rozhodnutia správne zohľadnila na účely uplatnenia vyššie uvedenej 10 % hranice obratu konsolidovaný obrat, ktorý v roku 2003 dosiahla žalobkyňa.
- ¹⁰³ Na účely preskúmania uvedenej otázky treba najprv určiť, aké sú kritériá, ktoré Komisia uplatnila v napadnutom rozhodnutí na pripísanie zodpovednosti materskej spoločnosti za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť, ako aj ich zhodu so zásadami stanovenými v tejto oblasti judikatúrou, a následne overiť, či Komisia tieto kritériá správne uplatnila, aby bolo možné prijať záver o existencii jedinej hospodárskej jednotky medzi Agroexpansi3n a žalobkyňou.

O kritériách, ktoré Komisia uplatnila v napadnutom rozhodnutí na pripísanie zodpovednosti materskej spoločnosti za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť

- 104 Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že pri pripísaní zodpovednosti materskej spoločnosti za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť, a v dôsledku toho pri rozhodnutí, že bude spoločne s dcérskou spoločnosťou medzi adresátmi tohto rozhodnutia, ako aj pri jej uznaní za solidárne zodpovednú za zaplatenie pokuty uloženej uvedenej dcérskej spoločnosti sa Komisia riadila nasledujúcimi úvahami.
- 105 Komisia vychádzala z predpokladu, že takéto pripísanie je možné vtedy, ak materská spoločnosť a jej dcérska spoločnosť tvoria súčasť tej istej hospodárskej jednotky a v dôsledku toho predstavujú jeden podnik v zmysle článku 81 ES (pozri odôvodnenie č. 374 napadnutého rozhodnutia).
- 106 Rozhodujúcou okolnosťou, z ktorej vychádzala Komisia pri závere, že materská spoločnosť a jej dcérska spoločnosť spĺňajú tento predpoklad, je chýbajúca samostatnosť dcérskej spoločnosti pri jej správaní na trhu (pozri odôvodnenie č. 371 napadnutého rozhodnutia), pričom táto chýbajúca samostatnosť je dôsledkom vykonávania „rozhodujúceho vplyvu“ materskej spoločnosti na správanie jej dcérskej spoločnosti (pozri odôvodnenia č. 18, 372, 373, 378, 380, 381, 383, 391, 392, 397, 399, 400, 422 a 441 napadnutého rozhodnutia).
- 107 V tejto súvislosti Komisia dospela k názoru, že sa nemôže uspokojiť s konštatovaním, že materská spoločnosť má možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti, ale musí preukázať, že tento rozhodujúci vplyv bol skutočne vykonávaný (pozri najmä odôvodnenia č. 18, 376, 384, 391, 392, 397, 399 a 400 napadnutého rozhodnutia).

- 108 Ďalej predovšetkým z odôvodnenia č. 384 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia usúdila, že by nebolo namieste pripísať spoločnosti Sepi zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť Cetarsa, v ktorej mala podiel zodpovedajúci viac ako 80 % základného imania, z toho dôvodu, že jej spis neobsahoval nijaký dôkaz, ktorý by umožňoval rozhodnúť, že Cetarsa neurčovala svoje správanie na trhu samostatne.
- 109 Rovnako z odôvodnenia č. 18 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že dôvodom, prečo Komisia rozhodla o tom, že spoločnosť Universal ani jej 100 % dcérska spoločnosť Universal Leaf nie sú zodpovedné za protiprávne správanie jej 90 % dcérskej spoločnosti Taes, je skutočnosť, že nemala dostatočné dôkazy o tom, že by skutočne vykonávali rozhodujúci vplyv na spoločnosť Taes.
- 110 Sú to rovnaké zásady, aké Komisia zamýšľala uplatňovať v prípade materských spoločností spoločnosti WWTE na obdobie pred májom 1998. Najprv pristúpila k preukázaniu skutočnosti, že tieto materské spoločnosti spolu s prezidentom WWTE a jeho dvoma rodinnými príslušníkmi spoločne kontrolovali WWTE, aby ozrejnila, že mali možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv na správanie tejto spoločnosti (pozri odôvodnenia č. 388 až 391 napadnutého rozhodnutia). Následne Komisia, vychádzajúc z radu dôkazov uvádzaných v odôvodnení č. 391 napadnutého rozhodnutia, preukázala, že uvedené materské spoločnosti skutočne vykonávali takýto vplyv na správanie WWTE (pozri odôvodnenia č. 391, 392 a 400 napadnutého rozhodnutia).
- 111 Komisia okrem iného uviedla, že v prípade, ak materská spoločnosť vlastní celé základné imanie dcérskej spoločnosti, sa podľa judikatúry možno domnievať, že materská spoločnosť skutočne vykonáva rozhodujúci vplyv na správanie dcérskej spoločnosti (pozri odôvodnenie č. 372 napadnutého rozhodnutia).

- 112 V danom prípade sa však pri pripisovaní zodpovednosti materským spoločnostiam, ktoré sa nachádzali v tomto postavení, za porušenie, ktorého sa dopustila ich dcérska spoločnosť, Komisia rozhodla neuspokojiť s uplatnením tejto domnienky, ale oprieť sa tiež o skutkové okolnosti, ktoré preukazovali, že tieto materské spoločnosti skutočne vykonávali rozhodujúci vplyv vo svojej dcérskej spoločnosti, a tak potvrdiť uvedenú domnienku (pozri najmä odôvodnenia č. 372, 375, 376 a 378 napadnutého rozhodnutia).
- 113 Z odôvodnenia č. 18 napadnutého rozhodnutia tiež výslovne vyplýva, že Komisia nevyvodila voči materskej spoločnosti na čele holdingu, ktorého súčasťou je Deltafina, a nižšie postavenej materskej spoločnosti, teda voči spoločnostiam Universal a Universal Leaf, zodpovednosť za protiprávne správanie ich dcérskej spoločnosti, napriek tomu, že mali nad ňou 100 % kontrolu, keďže nemala dostatočné dôkazy o tom, že by nad touto dcérskou spoločnosťou skutočne vykonávali rozhodujúci vplyv. V tomto zmysle treba tiež chápať odôvodnenie č. 376 napadnutého rozhodnutia, hoci je formulované trochu nejednoznačne. Konkrétne hoci je pravda, že Komisia v tomto odôvodnení vyhlasuje, že jej spis neobsahuje „žiadne nepriame dôkazy o účasti Universal... a Universal Leaf na skutkoch posudzovaných v [napadnutom rozhodnutí]“, napriek tomu v spojení s odôvodnením č. 18 tohto rozhodnutia a v jeho kontexte nemožno toto vyhlásenie vykladať ako tvrdenie znamenajúce, že dôvod, pre ktorý Komisia nestanovila zodpovednosť týchto dvoch materských spoločností – alebo akejkoľvek z týchto spoločností – je ich nezapojenie sa do porušovania.
- 114 Rovnako z odôvodnenia č. 18 napadnutého rozhodnutia výslovne vyplýva, že dôvodom, prečo Komisia nevyvodila voči spoločnosti Intabex zodpovednosť za protiprávne správanie spoločnosti Agroexpansión, hoci mala nad ňou 100 % kontrolu, sú chýbajúce dostatočné dôkazy o skutočnom vykonávaní rozhodujúceho vplyvu spoločnosti Intabex na spoločnosť Agroexpansión, keďže jej účasť v nej bola výsostne finančná (pozri tiež odôvodnenie č. 376 napadnutého rozhodnutia).

- 115 Naopak, je to práve skutočnosť, že za obdobie nasledujúce po máji 1998 v prípade materských spoločností spoločnosti WWTE údajne existovali takéto dôkazy, ktoré sa pridávali k tomu, že materské spoločnosti vlastnili celé – alebo iba počas niekoľkých mesiacov takmer celé – základné imanie WWTE, čo Komisiu viedlo k tomu, že týmto materským spoločnostiam pripísala zodpovednosť za porušenie (pozri najmä odôvodnenia č. 375, 393, 396 a 398 napadnutého rozhodnutia).
- 116 Je to rovnaká metóda, akú Komisia zamýšľala uplatniť v prípade žalobkyne. Na to, aby voči nej vyvodila zodpovednosť za protiprávne správanie Agroexpansión od druhého polroku 1997, sa neuspokojila s odvolaním sa na domnienku vyplývajúcu zo skutočnosti, že odvtedy vlastnila celé základné imanie Agroexpansión (pozri odôvodnenia č. 375, 377 a 378 napadnutého rozhodnutia), ale rovnako zohľadnila určité ďalšie skutočnosti preukazujúce, že skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv na správanie tejto spoločnosti (pozri odôvodnenia č. 375 a 378 až 380 napadnutého rozhodnutia).
- 117 Toto možno vyvodiť najmä z druhej vety odôvodnenia č. 378 napadnutého rozhodnutia, hoci sa tam uvádza, že predmetné dodatočné dôkazy potvrdzujú, že žalobkyňa „mohla“ vykonávať takýto vplyv (pozri bod 33 vyššie). Je pravda, ako to uznala samotná Komisia vo svojej odpovedi na písomnú otázku Všeobecného súdu, že táto veta mala byť „formulovaná jasnejšie“. Napriek tomu, v spojení s odôvodneniami č. 372 a 377 napadnutého rozhodnutia, ako aj s prvou vetou odôvodnenia č. 378 tohto rozhodnutia, ju možno pochopiť iba v zmysle uvedenom v bode 116 vyššie.
- 118 Nakoniec Komisia skúmala, či môžu uspieť tvrdenia uvádzané predmetnými dcérskymi spoločnosťami (a/alebo ich materskými spoločnosťami) v ich odpovedi na oznámenie o výhradách s cieľom preukázať, že sa na trhu správali nezávisle (pozri najmä odôvodnenia č. 381 a 399 napadnutého rozhodnutia). Pokiaľ ide o tvrdenia uvádzané žalobkyňou, Komisia ich odmietla ako nepresvedčivé, poznamenajúc najmä, že

„existencia miestneho vedenia jej španielskej dcérskej spoločnosti nevyklučuje možnosť [žalobkyne] vykonávať na túto dcérsku spoločnosť rozhodujúci vplyv“ (odôvodnenie č. 381 napadnutého rozhodnutia).

- 119 Treba spresniť, že Komisia zvolila metódu uvedenú v bodoch 105 až 107, 111 a 112 vyššie nielen v prípade materských spoločností nachádzajúcich sa na čele skupiny spoločností, ale aj v prípade nižšie postavených materských spoločností, ako to preukazuje – pokiaľ ide o nižšie postavené materské spoločnosti – prípad spoločností Universal Leaf, Intabex, SCTC a TCLI.
- 120 Treba dodať, že uvedený postup bez ohľadu na skutočnosť, či bol v prípade žalobkyne uplatnený správne, čo bude preskúmané nižšie, je plne v súlade so zásadami zavedenými v tejto oblasti judikatúrou, ako sú uvedené v bodoch 89 až 98 vyššie.
- 121 Pokiaľ ide o prípad, keď materská spoločnosť vlastní celé základné imanie dcérskej spoločnosti, ktorá sa dopustila porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, Komisia pri preukazovaní skutočnosti, že materská spoločnosť skutočne vykonáva rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku dcérskej spoločnosti, nevychádzala len z domnienky ustálenej judikatúrou (pozri body 95 a 96 vyššie), ale zohľadnila aj ďalšie skutkové dôkazy, ktoré takéto vykonávanie vplyvu potvrdzovali.
- 122 Tým, že takto postupovala, však Komisia len zvýšila úroveň dôkazov vyžadovaných na to, aby mohla rozhodnúť, že bola splnená podmienka týkajúca sa skutočného vykonávania rozhodujúceho vplyvu, pričom úplne rešpektovala základný pojem hospodárskej jednotky, z ktorého vychádza celá judikatúra týkajúca sa pripísateľnosti zodpovednosti za porušenie právnickým osobám tvoriacim jeden podnik.

123 Nakoniec je dôležité uviesť, že ak vo veci týkajúcej sa porušenia, na ktorom sa podieľa niekoľko rôznych spoločností, Komisia uplatní v rámci určenom judikatúrou určitý postup na určenie, či je namieste vyvodzovať zodpovednosť tak voči dcérskym spoločnostiam, ktoré sa fakticky dopustili tohto porušenia, ako aj voči ich materským spoločnostiam, musí s výnimkou osobitných okolností vychádzať pri rozhodovaní z rovnakých kritérií v prípade všetkých týchto spoločností. Komisia je povinná dodržiavať zásadu rovnosti zaobchádzania, ktorá podľa ustálenej judikatúry vyžaduje, aby sa v porovnateľných situáciách nepostupovalo rozdielne a v rozdielnych rovnako, ak takýto postup nie je objektívne odôvodnený (rozsudok Súdneho dvora z 13. decembra 1984, Sermide, 106/83, Zb. s. 4209, bod 28, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, BPB de Eendracht/Komisia, T-311/94, Zb. s. II-1129, bod 309). Treba konštatovať, že Komisia súhlasí s týmto prístupom, keďže v odôvodnení č. 384 napadnutého rozhodnutia uviedla, že „hoci sa presné okolnosti, ktoré môžu viesť... k vyvodu zodpovednosti materskej spoločnosti za správanie jej dcérskej spoločnosti, môžu meniť od prípadu k prípadu, nemôže ísť o porušenie zásady zákazu diskriminácie, pokiaľ sú zásady zodpovednosti uplatňované koherentne“.

O existencii jedného hospodárskeho subjektu v prípade žalobkyne a spoločnosti Agroexpansión

124 Treba preskúmať, či Komisia správne uplatnila kritériá uvedené v bodoch 105 až 107, 111 a 112 vyššie pri rozhodnutí o existencii jedného hospodárskeho subjektu v prípade žalobkyne a spoločnosti Agroexpansión od druhého polroku 1997 a následnom vyvodení solidárnej zodpovednosti žalobkyne za porušenie, ako aj pri rozhodnutí o povinnosti zaplatiť pokutu a zahrnutí žalobkyne medzi adresátov napadnutého rozhodnutia.

- 125 Je nesporné, že v priebehu obdobia od 18. novembra 1997 do dátumu prijatia napadnutého rozhodnutia žalobkyňa prostredníctvom spoločnosti Intabex vlastnila celé základné imanie spoločnosti Agroexpansión. Nemožno teda spochybňovať, že počas celého tohto obdobia žalobkyňa mohla vykonávať rozhodujúci vplyv na správanie spoločnosti Agroexpansión (pozri bod 95 vyššie).
- 126 Treba teda overiť, či bola, pokiaľ ide o to isté obdobie, splnená tiež podmienka týkajúca sa skutočného výkonu rozhodujúceho vplyvu žalobkyňou, ako to tvrdí Komisia.
- 127 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v napadnutom rozhodnutí, pokiaľ ide o dcérske spoločnosti 100 % kontrolované ich materskými spoločnosťami, sa Komisia rozhodla neobmedziť sa v súvislosti s pripísaním zodpovednosti za porušenie, ktorého sa dopustili predmetné dcérske spoločnosti, materským spoločnostiam, na domnienku uvedenú v článkoch 95, 96 a 111 vyššie, ale prihliadala tiež na dodatočné dôkazy preukazujúce skutočný výkon rozhodujúceho vplyvu (pozri body 112 až 117 vyššie).
- 128 Treba teda preskúmať, či dôkazy uvedené Komisiou v napadnutom rozhodnutí, ktoré sa pridávajú k tomu, že žalobkyňa vlastnila celé základné imanie spoločnosti Agroexpansión, dostatočne právne preukazujú, že počas skúmaného obdobia žalobkyňa skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv na správanie spoločnosti Agroexpansión. Tieto dôkazy sú uvedené v odôvodnení č. 379 napadnutého rozhodnutia, ako aj v poznámkach pod čiarou č. 303 až 305 tohto rozhodnutia. Ide v podstate o rôzne správy a korešpondenciu pochádzajúcu od spoločnosti Agroexpansión a určené podľa Komisie žalobkyňi.
- 129 V prípade, že je to tak, bude potrebné overiť, či tvrdenia žalobkyne reprodukované v bodoch 83 a 84 vyššie umožňujú spochybniť tento záver.

— O „správach o činnosti“ a „správach z terénu“

- 130 Komisia sa dovoľáva radu „správ o činnosti“ a „správ z terénu“, ktoré zostavila spoločnosť Agroexpansión, poznamenávajúc najmä, že často poukazujú na predmetné protiprávne postupy. Tieto správy, ktorých je štrnásť a ktoré pokrývajú obdobie plynuce od decembra 1998 do mája 2001, sú uvedené v poznámke pod čiarou č. 303 napadnutého rozhodnutia.
- 131 Hneď na úvod treba poznamenať, že uvedené správy obsahujú podrobné informácie nielen o rôznych aspektoch obchodných činností spoločnosti Agroexpansión, ako je priebeh sezón nákupu surového tabaku (nakúpené množstvá, nákupné ceny a pod.), množstvá spracovaného surového tabaku a zmluvy uzavreté so spoločnosťou Cetarsa na mlátenie časti jej tabaku, o vývoji právnej úpravy v odvetví tabaku a o stretnutiach ku ktorým došlo v rámci Anetab, ako aj stretnutiach s poľnohospodárskymi združeniami a združeniami výrobcov, ale tiež – ako sa to zdôrazňuje v odôvodnení č. 379 napadnutého rozhodnutia – o predmetných protiprávných postupoch.
- 132 V nadväznosti na to treba konštatovať, že zo spisu vyplýva, že predmetné správy pripravil pán B. a boli adresované členom predstavenstva spoločnosti Agroexpansión.
- 133 Pokiaľ ide o tento posledný bod, treba poznamenať, že v rovnaký deň, keď žalobkyňa získala všetky akcie spoločnosti Agroexpansión – konajúc prostredníctvom jej 100 % dcérskej spoločnosti Intabex, ktorej účasť na spoločnosti Agroexpansión bola výsostne finančná – nahradila troch zo štyroch členov predstavenstva, vymenujúc najmä dve osoby (pánov G. a T.), ktoré už vykonávali funkcie v rámci iných spoločností skupiny Dimon. V tom čase bol pán G. tiež výkonným riaditeľom spoločnosti Compañia de Filipinas, SA, ktorá bola dcérskou spoločnosťou spoločnosti Intabex, so sídlom v Španielsku a pôsobiacej vo výrobe čierneho tabaku a pán T. bol tiež zamestnancom

spoločnosti Dimon International Services a členom predstavenstva tejto spoločnosti (až do augusta 1998).

134 V tomto kontexte treba osobitne zdôrazniť dôležitosť funkcií, ktoré zastával pán T. v rámci skupiny Dimon. Okrem toho, že bol členom predstavenstva spoločnosti Agroexpansión počas celého obdobia, ktoré nasledovalo po tom, čo ju žalobkyňa získala, a členom predstavenstva spoločnosti Dimon International Services až do augusta 1998, pán T. zasadal v rámci predstavenstva dvoch iných spoločností skupiny Dimon, a to spoločnosti Intabex Holding Worldwide, SA (od roku 1998 do roku 1999) a LRH Travel Ltd (až do novembra 2000). Okrem toho, ako to uviedla žalobkyňa vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách, bol poverený „prispievať k integrácii skupiny Intabex v rámci skupiny Dimon“. K tomu sa pridáva skutočnosť, že ako bude podrobnejšie uvedené v bode 152 nižšie, z viacerých listov, ktoré sa nachádzajú v spise, vyplýva, že spoločnosť Agroexpansión konzultovala s pánom T. otázky týkajúce sa jej obchodných činností alebo požadovala jeho predchádzajúci súhlas s prijatím niektorých dôležitých rozhodnutí. Vzhľadom na tieto dôkazy Komisia mohla dôvodne konštatovať, že pán T. konal v mene spoločnosti, ktorá bola na čele skupiny Dimon, teda žalobkyne, a mal úlohu sprostredkovateľa medzi touto spoločnosťou a spoločnosťou Agroexpansión. Skutočnosť, že pán T. mal nezhody so žalobkyňou, ktoré ju viedli k tomu, že v auguste 1998 ho odvolala z funkcie člena predstavenstva spoločnosti Dimon International Services, nemôže tento záver spochybníť. Po tomto dátume bol totiž pán T. nielen zamestnancom tejto spoločnosti, ale aj členom predstavenstva spoločností Agroexpansión, Intabex Holding Worldwide a LRH Travel.

135 Skutočnosti uvedené v bodoch 132 až 134 vyššie preukazujú, že žalobkyňa prostredníctvom členov, ktorých vymenovala do predstavenstva spoločnosti Agroexpansión a konkrétne pána T., zamýšľala kontrolovať jej činnosť, a z toho vyplýva, že tieto činnosti sa vyvíjali v súlade s obchodnou politikou skupiny Dimon. Preto aj keď formálne boli predmetné „správy o činnosti“ a „správy z terénu“ odovzdané uvedeným členom a nie priamo samotnej žalobkyňi, Komisia mohla v odôvodnení č. 380 napadnutého

rozhodnutia dôvodne konštatovať, že táto spoločnosť bola informovaná o obsahu týchto správ a osobitne o predmetných protizákonných postupoch. Tomuto konštatovaniu nasvedčuje skutočnosť uvedená v odôvodnení č. 379 napadnutého rozhodnutia, že uvedené správy boli systematicky prekladané zo španielčiny do angličtiny, ktorá je pracovným jazykom žalobkyne.

- ¹³⁶ Nakoniec treba poznamenať, že je nesporné, že žalobkyňa, ktorá nepochybne mohla vykonávať rozhodujúci vplyv na správanie spoločnosti Agroexpansión (pozri body 95 až 125 vyššie) nikdy neprejavila svoj nesúhlas s protiprávnymi postupmi, o ktorých mala vedomosť a ani neprijala voči svojej dcérskej spoločnosti žiadne opatrenie určené na zabránenie v pokračovaní jej účasti na porušovaní a to napriek nebezpečenstvu vyšetrovania alebo žalôb tretích osôb o náhradu škody, ktorému sa vystavovala, keď takto konala (pozri tiež odôvodnenie č. 382 napadnutého rozhodnutia). Komisia z toho mohla oprávnene vyvodiť záver, že žalobkyňa mlčky schvaľuje túto účasť, a dospieť k názoru, že takýto spôsob konania predstavuje ďalší nepriamy dôkaz o vykonávaní rozhodujúceho vplyvu na správanie jej dcérskej spoločnosti.

— O výmene korešpondencie medzi spoločnosťou Agroexpansión a žalobkyňou

- ¹³⁷ Komisia vychádza tiež z určitej korešpondencie, ktorú si vymieňali spoločnosť Agroexpansión a žalobkyňa poznamenávajúc, že niektoré zo zásielok poukazujú na predmetné protiprávne postupy, iné sa týkajú zmlúv o spracovaní tabaku alebo o predaji spracovaného tabaku, ktoré žalobkyňa uzavrela so spoločnosťami Cetarsa a Deltafina a že ďalšie sa ešte týkajú všeobecnejšie podmienok predaja surového tabaku a právneho rámca uplatniteľného v Španielsku.

- 138 Pokiaľ ide o zásielky, ktoré patria do prvej z kategórií uvedených v bode 137 vyššie, Komisia v odôvodnení č. 379 napadnutého rozhodnutia ako príklad odkazuje na odôvodnenia č. 168 a 179 a na poznámky pod čiarou č. 217 a 229 tohto rozhodnutia.
- 139 V tejto súvislosti treba hneď na úvod konštatovať, že tieto zásielky skutočne poukazujú na predmetné protiprávne postupy.
- 140 V rozpore s tým čo uvádza žalobkyňa, predmetom faxu adresovaného pánom B. pánovi D. (v Dimon International, dcérskej spoločnosti skupiny Dimon so sídlom v Spojených štátoch) zo 14. decembra 1998, uvedeného v odôvodnení č. 168 napadnutého rozhodnutia, nebola výlučne zmluva o predaji spracovaného tabaku, ktorú spoločnosť Agroexpansió n uzavrela so spoločnosťou Deltafina, ale týkal sa tiež uvedených postupov. Toto jasne vyplýva z tretieho odseku uvedeného faxu, v ktorom pán B. uvádza:
- „Akonáhle dostanem ceny tých štyroch spoločností, budem Vás o tom informovať. Už teraz Vám však môžem povedať, že problémy, ktoré vyzerali tak vážne, keď ste nás navštívili v Španielsku, zmizli, pretože sa všetky spoločnosti ustálili okolo dohodnutej ceny 87 [španielskych pesiet (ESP)] (plus mínus 2 až 3 ESP) [za kg], s tým, že tieto ceny sú oficiálne, aj keď sa domnievame, že Cetarsa vykonala rovnako ako my ešte ďalšie platby výrobcom.“
- 141 Treba poznamenať, že v rozpore s tým, čo uvádza žalobkyňa, pán D. nebol iba zamestnancom účtovného oddelenia spoločnosti Dimon International, ale bol tiež členom predstavenstva žalobkyne.
- 142 Odôvodnenie č. 179 napadnutého rozhodnutia odkazuje na správu pána B. s dátumom 5. mája 1998, ktorá bola určená pánovi T. a jednu kópiu ktorej deň predtým pán B. zaslal faxom dvom ďalším členom predstavenstva spoločnosti Agroexpansió n.

Treba konštatovať, že v tejto správe, ktorá opisuje priebeh sezóny nákupu tabaku v roku 1998, sa najmä uvádza, že „Agroexpansión významne prispela k tomu, že podniky dospeli k určitým dohodám s cieľom predísť cenovej vojne [z predchádzajúceho] roka“, že „ceny boli dohodnuté so zväzmi a [združeniami výrobcov tabaku]“, že „po prvýkrát... [sa predišlo] vojne medzi podnikmi a každý mohol nakúpiť množstvá ktoré chcel“ a že „vyjednávania s [týmito združeniami] boli zložité, ale všetky podniky zotrvali na svojich stanoviskách so serióznym duchom kooperácie“. V uvedenej správe sa tiež uvádza, že spoločnosti Agroexpansión a WWTE sa zaviazali nakúpiť rovnaké množstvá tabaku ako predchádzajúci rok a že spracovatelia sa zaviazali zaplatiť združeniam výrobcov zálohy 35 ESP/kg za odrodu Virginia a 45 ESP/kg za odrody Burley. Nakoniec sa uvádza „možnosť ďalších dohôd medzi spracovateľmi v budúcnosti“. Vzhľadom na tieto skutočnosti nemožno spochybňovať, že správa z 5. mája 1998 odkazuje na predmetné protizákonné postupy.

¹⁴³ Je to rovnako tak, pokiaľ ide o elektronickú poštu pána B. adresovanú pánovi S. z 30. októbra 2000, na ktorú odkazuje poznámka pod čiarou č. 217 napadnutého rozhodnutia. V tejto pošte totiž pán B. začína pripomenutím, že počas stretnutia organizovaného v rámci Anetab spracovatelia prediskutovali zvýšenie cien požadované združeniami a zväzmi výrobcov a jednohlasne sa dohodli neakceptovať ho. V nadväznosti na to vysvetľuje, že počas stretnutia, ktoré sa konalo s týmito zväzmi a združeniami, spracovatelia zotrvali na svojom stanovisku a jasne zväzom a združeniam odpovedali, že odmietajú zvýšenie o 20 %, ktoré predložili.

¹⁴⁴ Pokiaľ ide o elektronickú poštu pána B. adresovanú pánovi S. z 9. mája 2001 uvedenú v poznámke pod čiarou č. 229 napadnutého rozhodnutia, uvádza sa v nej, že spracovatelia sa zišli v sídle Anetab, „aby pripravili diskusiu s výrobcami o cenách“ a tak jasne odkazuje na skutočnosť, že spracovatelia sa dohodli na nákupnej cene surového tabaku.

- 145 V nadväznosti na to treba konštatovať, rovnako ako v prípade vyššie uvedených „správ o činnosti“ a „správ z terénu“, že Komisia mohla v odôvodnení č. 380 napadnutého rozhodnutia dôvodne konštatovať, že žalobkyňa bola informovaná o obsahu dokumentov uvádzaných v bodoch 140 až 144 vyššie a teda o predmetných protiprávných postupoch, hoci formálne jej neboli adresované.
- 146 Pokiaľ ide o správu s dátumom 5. mája 1998, ktorú pán B. zaslal pánovi T. (pozri bod 142 vyššie), v bode 134 vyššie bolo už vysvetlené, že pán T. konal v mene žalobkyne a mal úlohu sprostredkovateľa medzi ňou a spoločnosťou Agroexpansió. Pokiaľ ide o fax zo 14. decembra 1998 (pozri bod 140 vyššie), ktorý bol zaslaný pánovi D. v Dimon International, postačuje pripomenúť, že konkrétne menovaný bol členom predstavenstva žalobkyne.
- 147 Pokiaľ ide o elektronickú poštu z 30. októbra 2000 a 9. mája 2001 (pozri body 143 a 144 vyššie), bola zaslaná pánovi S. V rozpore s tým, čo uvádza žalobkyňa, pán S. nebol radový zamestnanec Dimon International Services, ale zastával poprednú pozíciu v rámci skupiny Dimon, takže Komisia, rovnako ako v prípade pána T., sa dôvodne domnievala, že konal v mene spoločnosti, ktorá bola na čele tejto skupiny, v prejednávacom prípade žalobkyne. Spoločnosť Agroexpansió vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách, ktoré žalobkyňa pripojila k žalobe, uviedla, že od roku 2000 pán S. „zastával pozíciu koordinátora operácií v Európe“. Rovnako spoločnosť Agroexpansió vo svojej odpovedi z 18. marca 2002 na žiadosť Komisie o informácie, ktorú Komisia poskytla Všeobecnému súdu v nadväznosti na písomnú otázku, ktorá jej bola položená v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania (pozri bod 69 vyššie), spresnila, že pán S. vykonával funkciu „regionálneho riaditeľa skupiny Dimon v Európe“. Okrem toho žalobkyňa vo výročnej finančnej správe týkajúcej sa účtovného roka ukončeného 30. júna 2001, ktorú predložila US Securities Exchange Commission

(americkej komisii pre dohľad nad burzovými operáciami), uviedla, že pán S. u nej zastával od marca 1999 pozíciu „Senior Vice President-Regional Director Europe“.

- 148 Niektoré údaje uvedené v elektronickej pošte z 9. mája 2001 a v odpovedi, ktorú na ňu dal pán S., potvrdzujú dôležitosť jeho úlohy v rámci skupiny Dimon. V tejto pošte pán B. tiež pána S. informoval o stretnutí, ktoré mal s prezidentom spoločnosti Deltafina popri stretnutí, ktoré sa konalo v sídle Anetab, s cieľom prediskutovať dve otázky, ktoré kvalifikoval ako „veľmi dôležité“, a uviedol, že menovaný mu telefonoval, hneď ako to bolo možné, aby v tejto téme našli zhodu. Elektronickou poštou z toho istého dňa pán S. odpovedal pánovi B., že práve rozprával s prezidentom spoločnosti Deltafina a že sa dohodli na skorom stretnutí. Pánovi B. tiež uviedol, že súhlasil s návrhmi, ktoré mu predložil vo veci vyššie uvedených otázok.
- 149 Nakoniec Komisia mohla z absencie akejkoľvek reakcie žalobkyne vo vzťahu k účasti spoločnosti Agroexpansión na porušení, hoci o ňom bola informovaná, legitímne vyvodzovať, že žalobkyňa mlčky schvaľovala protiprávne konanie svojej dcérskej spoločnosti, a konštatovať, že to predstavuje dodatočný dôkaz o výkone rozhodujúceho vplyvu na jej správanie (pozri bod 136 vyššie).
- 150 Pokiaľ ide o korešpondenciu patriacu do druhej z kategórií uvedených v bode 137 vyššie, táto je identifikovaná v poznámke pod čiarou č. 304 napadnutého rozhodnutia. V podstate ide o faxy alebo e-maily, ktoré si zasielali pán B. na jednej strane, a páni T. alebo S. na strane druhej. Z dôvodov, ktoré boli uvedené v bodoch 134, 147 a 148 vyššie, menovaných treba považovať za konajúcich v mene žalobkyne.
- 151 Niektoré z týchto zásielok sa týkajú zmluvy zo septembra 1998 a opätovne dohodnutej v roku 2001, ktorou boli niektoré z operácií spracovania tabaku spoločnosti Agroexpansión subdodávateľsky vykonané spoločnosťou Cetarsa. Z tejto korešpondencie jasne vyplýva, že túto zmluvu v mene a na účet žalobkyne uzavrel pán B. a že

žalobkyňa prostredníctvom pánov T. a S. skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv na dohodnutie uvedenej zmluvy.

152 Vo faxe z 9. septembra 1998 pre pána T. pán B. po vysvetlení, že nedávno mal viacero stretnutí so spoločnosťou Cetarsa s cieľom vyriešiť „zotrúvajúce otázky [žalobkyne]“ žiadal od pána T. výslovne súhlas s niektorými zo zmluvných podmienok uvedených v zápisnici z jedného z týchto stretnutí pripojenej k tomuto faxu. Treba poznamenať, že v uvedenej zápisnici je pán B. výslovne identifikovaný ako zástupca žalobkyne. V rovnakom zmysle treba poznamenať, že vo faxe zo 14. septembra 1998 pán B. informuje pána T., že „v súlade s [jeho] informáciami“ sa opätovne stretol so spoločnosťou Cetarsa a že do zmluvy, ktorá má byť podpísaná s Cetarsa, boli zapracované zmeny, vo vzťahu ku ktorým žiada pána T. o súhlas. Vo faxe z 15. septembra 1998 pán B. pánovi T. oznamuje, že spoločnosti Cetarsa oznámil návrh zmien, ktoré mu včera zaslal, a že tento spracovateľ predložil protinávrh. Pán B. žiada pána T., aby mu oznámil, či tento protinávrh treba akceptovať. Nakoniec treba poznamenať, že v konečnej podobe zmluvy uzavretej so spoločnosťou Cetarsa, ktorú pán B. zaslal pánovi T. faxom z 18. septembra 1998, je žalobkyňa výslovne identifikovaná ako jedna z dvoch zmluvných strán a pán B. ako jej zástupca.

153 Rovnako treba poznamenať, že v elektronickej pošte z 3. apríla 2001 pán B. informoval pána S. o priebehu opätovného prerokovania zmluvy uvedenej v bode 152 vyššie, vyslovujúc obavy, že spoločnosť Cetarsa požaduje od žalobkyne rovnaké podmienky, aké boli dohodnuté s pánom M., prezidentom spoločnosti Deltafina, v rámci zmluvy uzavretej paralelne s Deltafina v mene Universal a vyzývajúc teda pána S., aby sa spojil s pánom M. Z elektronickej pošty pána S. pánovi B. z nasledujúceho dňa vyplýva, že prvý menovaný sa skutočne pokúsil spojiť s pánom M.

- 154 Nakoniec treba poznamenať, že v elektronickej pošte zo 7. marca 2001 pán B. opisuje pánovi S. stretnutie „ako bolo predtým dohodnuté v Camberley“ (ktoré je sídlom spoločnosti Dimon International Services v Spojenom kráľovstve), ktoré mal predchádzajúci deň so zástupcom spoločnosti Cetarsa a v priebehu ktorého prediskutovali najmä určité aspekty zmluvy, ktorá bola práve s touto spoločnosťou prejednávaná.
- 155 Ďalšia korešpondencia patriaca do kategórií uvedených v bode 137 vyššie sa týka zmluvy, ktorou spoločnosť Deltafina nakúpila veľkú dodávku spracovaného tabaku od spoločnosti Agroexpansión. Vo faxe zo 14. septembra 1998 pán T. žiada pána B., aby mu poskytol spresnenia k niektorým cenám a iným podmienkam dohodnutým v rámci tejto zmluvy. Faxom z toho istého dňa pán B. poskytol pánovi T. tieto spresnenia. Rovnako vo faxe zo 14. decembra 1998 uvedenom v bode 140 vyššie pán B. popri odkaze na predmetné protiprávne postupy odpovedá na otázku, ktorú mu položil pán D. – ktorý bol členom predstavenstva žalobkyne – týkajúcu sa plnenia tejto zmluvy. Nakoniec elektronická pošta z 9. mája 2001 uvedená v bodoch 144 a 147 vyššie dokazuje nielen to, že žalobkyňa bola informovaná o uvedených praktikách, ale navyše že vykonávala vplyv na obchodné vzťahy medzi spoločnosťou Agroexpansión a spoločnosťou Deltafina.
- 156 Nakoniec pokiaľ ide o tretí typ korešpondencie uvedenej v bode 137 vyššie, táto je spresnená v poznámke pod čiarou č. 305 napadnutého rozhodnutia.
- 157 Ide o elektronicnú poštu adresovanú pánom B. pánovi S., ktorá ako to uvádza Komisia v odôvodnení č. 379 napadnutého rozhodnutia, sa všeobecne týka podmienok nákupu surového tabaku a právneho rámca uplatniteľných v Španielsku. Táto korešpondencia je relevantná, keďže preukazuje, že žalobkyňa prostredníctvom pána S. sledovala podrobne situáciu na španielskom trhu.

158 Pokiaľ ide o tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého korešpondencia skúmaná v bodoch 150 až 157 vyššie nemá žiadnu spojitosť s nákupom surového tabaku, toto je irelevantné. Samostatnosť dcérskej spoločnosti vo vzťahu k jej materskej spoločnosti nemá byť posudzovaná výlučne vzhľadom na jej činnosť v odvetví výrobkov dotknutých porušením. Ako už bolo uvedené v bode 92 vyššie, pri posudzovaní, či dcérska spoločnosť určuje svoje správanie na trhu samostatne, treba zohľadniť všetky podstatné okolnosti týkajúce sa hospodárskych, organizačných a právnych väzieb, ktoré spájajú dcérsku spoločnosť s materskou spoločnosťou a ktoré sa môžu meniť v závislosti od konkrétneho prípadu, a preto nemôžu byť predmetom vyčerpávajúceho výpočtu.

— O tvrdeniach, ktoré žalobkyňa uvádza s cieľom preukázať, že spoločnosť Agroexpansi3n konala na trhu samostatne

159 Na úvod treba poznamenať, že žalobkyňa zakladá veľkú časť svojich úvah na téze, podľa ktorej rozhodujúci vplyv, ktorý musí vykonávať materská spoločnosť na to, aby jej bola pripísaná zodpovednosť za protiprávne správanie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť, sa musí týkať činností, ktoré sú priamo spojené s uvedeným porušením, v prejednávanom prípade nákupom surového tabaku. Z dôvodov uvedených v bodoch 92 a 158 vyššie túto tézu nemožno prijať.

160 Tvrdenie žalobkyne podľa ktorého nikdy nezaviedla mechanizmus kontroly činností nákupu surového tabaku spoločnosti Agroexpansi3n, nemôže postačovať na preukázanie, že uvedená spoločnosť konala na trhu samostatne. Je to tak rovnako, pokiaľ ide o tvrdenie, podľa ktorého nedala spoločnosti Agroexpansi3n nikdy pokyn alebo inštrukciu týkajúce sa jej nákupnej politiky alebo stretnutí s inými spracovateľmi alebo výrobcami. Tieto tvrdenia sú o to menej presvedčivé, že ako vyplýva z dokumentov skúmaných v bodoch 150 až 155 vyššie, žalobkyňa prostredníctvom pánov T. alebo S. aktívne zasahovala do iných aspektov obchodnej politiky spoločnosti Agroexpansi3n,

a to pri zabezpečovaní niektorých činností v oblasti spracovania surového tabaku v rámci subdodávok a pri predaji spracovaného tabaku.

161 V nadväznosti na to, pokiaľ ide o okolnosť, podľa ktorej pán B. a ostatní vedúci pracovníci spoločnosti Agroexpansi3n boli ponechaní na svojich pozíciách, keď spoločnosť Agroexpansi3n nadobudla spoločnosť Intabex, táto skutočnosť sama osebe nepreukazuje, že spoločnosť Agroexpansi3n konala na trhu samostatne. Táto skutočnosť nevyplýva zo samostatného rozhodnutia spoločnosti Agroexpansi3n, ale z vedomej voľby samotnej žalobkyně, ako to uviedla v odpovedi na oznámenie o výhradách, odôvodňujúc túto voľbu svojou neskúsenosťou v oblasti nákupu surového tabaku v Španielsku a jazykovou bariérou.

162 Okrem toho pokiaľ ide o manažérsku zmluvu, hoci je pravda, že táto zmluva udeľuje pánovi B. rozsiahle právomoci, pokiaľ ide o riadenie spoločnosti Agroexpansi3n a osobitne nákup surového tabaku, skutočnosťou zostáva, že vo svojom článku 1 ods. 1 výslovne uvádza, že pán B. je povinný konať rešpektujúc najmä „metódy a postupy, ktoré mu ukladá predstavenstvo [spoločnosti Agroexpansi3n]“. Okrem toho článok 1 ods. 2 manažérskej zmluvy zaväzuje pána B. „informovať [predstavenstvo] pravidelne a podrobne o vývoji činností spoločnosti a pripravovať a predkladať k stanoveným dátumom a v stanovenej podobe správy, ktoré [uvedené] predstavenstvo môže požadovať“. Je teda jasné, že pri výkone svojich funkcií vrátane funkcií týkajúcich sa nákupu surového tabaku zostával pán B. podriadený kontrole predstavenstva spoločnosti Agroexpansi3n, ako aj smerniciam, ktoré mu mohlo predstavenstvo adresovať. Keď na pojednávaní Všeobecný súd žalobkyni v tejto súvislosti kládol otázky, žalobkyňa výslovne pripustila, že rovnako ako v prípade akejkoľvek inej spoločnosti v Španielsku predstavenstvo spoločnosti Agroexpansi3n malo právomoc zamietnuť, zmeniť alebo zrušiť rozhodnutia svojho generálneho riaditeľa. Aj keby bola považovaná za preukázanú skutočnosť, že v praxi predstavenstvo nikdy takto nepostupovalo a ani nevypracovalo „metódy“ alebo „postupy“ uvádzané vyššie, nič to nemení na skutočnosti, že v rozpore s tým, čo uvádza žalobkyňa, pán B. nemal, pokiaľ ide o správu spoločnosti

a ani pokiaľ ide o jej politiku nákupu surového tabaku, úplnú voľnosť konania. Treba dodať, že priznanie právomocí pánovi B. v manažérskej zmluve nebolo ničím výnimočným a v rozpore s tým, čo uvádza žalobkyňa, nijako neodlišovalo spoločnosť Agroexpansi3n od iných spoločností založených podľa španielskeho práva. Je obvyklé, že predstavenstvo spoločnosti sa nezaoberá jej bežnými činnosťami.

163 Vzhľadom na konštatovanie uvedené v bode 135 vyššie, podľa ktorého žalobkyňa prostredníctvom členov predstavenstva spoločnosti Agroexpansi3n, ktorých vymenovala, a najmä pána T. dohliadala na jej činnosti, sú tvrdenia založené na manažérskej zmluve a právomociach udelených pánovi B. nepresvedčivé. Zároveň, pokiaľ ide všeobecnejšie o skutočnosť, že spoločnosť Agroexpansi3n disponuje svojim vlastným miestnym vedením, treba súhlasne s Komisiou konštatovať, že táto skutočnosť sama osebe nepreukazuje, že definovala svoje správanie na trhu nezávisle od svojej materskej spoločnosti. V prejednávanej veci, hoci je pravda, že spoločnosť Agroexpansi3n bola v takej situácii, skutočnosťou zostáva, že konala pod dohľadom žalobkyne a že žalobkyňa zohrávala aktívnu úlohu v niektorých aspektoch jej obchodnej politiky (pozri najmä body 150 až 155 vyššie).

164 Nakoniec pokiaľ ide o tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého žiadny z členov predstavenstva spoločnosti Agroexpansi3n nebol zároveň členom jej predstavenstva alebo jej riadiacich orgánov, treba poznamenať, že hoci prekrývanie sa funkcií riadiacich pracovníkov medzi materskou spoločnosťou a jej dcérskou spoločnosťou predstavuje indíciu skutočného vykonávania rozhodujúceho vplyvu, z absencie takeého prekrývania nemožno vyvodzovať, že uvedená dcérska spoločnosť koná na trhu samostatne. Treba dodať, že ako bolo uvedené v bode 133 vyššie, dvaja zo štyroch členov predstavenstva spoločnosti Agroexpansi3n, ktorí boli vymenovaní žalobkyňou, keď žalobkyňa získala spoločnosť Agroexpansi3n prostredníctvom spoločnosti Intabex, zastávali významné funkcie v rámci iných spoločností skupiny Dimon.

- 165 Zo súhrnu vyššie uvedených úvah vyplýva, že Komisia správne prijala záver o existencii jedného hospodárskeho subjektu v prípade spoločnosti Agroexpansi3n a žalobkyne od 18. novembra 1997, a preto určila žalobkyňu za solidárne zodpovednú za porušenie, ako aj za zaplatenie pokuty a uviedla ju medzi adresátmi napadnutého rozhodnutia.
- 166 Vzhľadom na zásady pripomenuté v bodoch 99 až 101 vyššie treba prijať záver, že Komisia tiež pri výpočte 10 % hranice uvedenej v článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 správne vychádzala z konsolidovaného obratu dosiahnutého žalobkyňou v roku 2003, teda roku, ktorý predchádzal prijatiu napadnutého rozhodnutia.
- 167 Prvý žalobný dôvod musí byť preto zamietnutý ako nedôvodný.

2. O piatom žalobnom dôvode založenom na porušení povinnosti odôvodnenia

Tvrdenia účastníkov konania

- 168 Na pojednávaní sa žalobkyňa dovoľavala nového žalobného dôvodu založeného na porušení povinnosti odôvodnenia. Na podporu tohto žalobného dôvodu hneď na úvod uvádza, že z napadnutého rozhodnutia sa nezdá, že dôkazy uvedené v jeho odôvodnení č. 379 boli určené na podopretie domnienky o skutočnom vykonávaní rozhodujúceho vplyvu vyplývajúceho z jej vlastníctva celého základného imania spoločnosti Agroexpansi3n. Tieto dôkazy sa v skutočnosti týkajú možnosti vykonávania takeého vplyvu. V nadväznosti na to z napadnutého rozhodnutia tiež nevyplýva, že Komisia zastávala názor, že správy a korešpondencia, ktoré boli zaslané pánovi T., boli určené

žalobkyni. Nakoniec vo svojich písomných podaniach Komisia s cieľom preukázať túto skutočnosť vychádzala z dokumentu, ktorý sa neuvádza v napadnutom rozhodnutí, a to z faxu pána B. adresovaného pánovi T. z 29. apríla 1998.

- 169 Komisia uvádza, že piaty žalobný dôvod musí byť odmietnutý ako neprípustný z dôvodu, že je novým žalobným dôvodom, a v každom prípade zamietnutý preto, že je nedôvodný.

Posúdenie Všeobecným súdom

- 170 Treba konštatovať, že žalobkyňa uviedla žalobný dôvod založený na porušení povinnosti odôvodnenia prvýkrát až na pojednávaní. Táto okolnosť však nemá za následok, že by ho Všeobecný súd nemohol preskúmať. V rámci žaloby o neplatnosť je žalobný dôvod založený na chýbajúcom alebo nedostatočnom odôvodnení aktu jedným z dôvodov týkajúcich sa verejného poriadku, na ktorý môže, či musí z úradnej povinnosti poukázať súd Únie, a na ktorý v dôsledku toho môžu poukázať účastníci konania počas celého konania (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. decembra 2001, Krupp Thyssen Stainless a Acciai speciali Terni/Komisia, T-45/98 a T-47/98, Zb. s. II-3757, bod 125).
- 171 Podľa ustálenej judikatúry musí byť odôvodnenie vyžadované článkom 253 ES prispôbené povahe dotknutého aktu a musia z neho jasne a jednoznačne vyplývať úvahy inštitúcie, ktorá akt prijala, umožňujúce zúčastneným osobám pochopiť dôvody prijatia opatrenia a príslušnému súdu preskúmať ho. Požiadavka odôvodnenia musí byť posúdená v závislosti od okolností daného prípadu, najmä obsahu aktu, charakteru uvádzaných dôvodov a záujmu, ktorý môžu mať na získaní takýchto vysvetlení osoby, ktorým je akt určený, alebo ďalšie osoby priamo a osobne dotknuté takýmto

aktom. Nevyžaduje sa, aby v odôvodnení boli presne uvedené všetky relevantné právne a skutkové okolnosti, keďže otázka, či odôvodnenie aktu spĺňa požiadavky uvedeného článku 253 ES, sa má posudzovať nielen s ohľadom na jeho znenie, ale tiež s ohľadom na jeho kontext, ako aj s ohľadom na všetky právne predpisy upravujúce dotknutú oblasť (pozri rozsudok Súdneho dvora z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Zb. s. I-1719, bod 63 a tam citovanú judikatúru, a rozsudok Hoek Loos/Komisia, už citovaný v bode 100 vyššie, bod 58).

- 172 Rovnako z ustálenej judikatúry vyplýva, že ak sa rozhodnutie o uplatnení článku 81 ES týka viacerých subjektov a ide o otázku pripísateľnosti porušenia, musí obsahovať dostatočné odôvodnenie vo vzťahu ku každému zo subjektov, ktorým je určené, najmä vo vzťahu k tým spomedzi nich, ktorí podľa tohto rozhodnutia musia niesť zodpovednosť za toto porušenie (rozsudky Súdu prvého stupňa z 28. apríla 1994, AWS Benelux/Komisia, T-38/92, Zb. s. II-211, bod 26, a z 27. septembra 2006, Akzo Nobel/Komisia, T-330/01, Zb. s. II-3389, bod 93).

- 173 V danom prípade zo zhrnutia časti napadnutého rozhodnutia týkajúcej sa osôb, ktorým je toto rozhodnutie určené, uvedeného v bodoch 27 až 37 vyššie, ako aj zo zistení uvedených v bodoch 104 až 119 vyššie vyplýva, že v tomto rozhodnutí Komisia predložila dostatočné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré sa rozhodla pripísať žalobkyni zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustila spoločnosť Agroexpansión. Uvedením odkazu na judikatúru Súdneho dvora a judikatúru Všeobecného súdu Komisia vysvetlila zásady, ktoré uplatnila pri určovaní okruhu osôb, ktorým toto rozhodnutie určila. Pokiaľ ide konkrétne o žalobkyňu, na úvod poznamenala, že od druhého polroku roku 1997 bola žalobkyňa vlastníkom celého základného imania spoločnosti Agroexpansión. V nadväznosti na to usúdila, že je preukázané, že žalobkyňa skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv na správanie spoločnosti Agroexpansión, pričom v tejto súvislosti vychádzala nielen z domnienky vyplývajúcej z vlastníctva celého

základného imania dcérskej spoločnosti, ale tiež z niektorých ďalších dôkazov, ktoré túto domnienku potvrdzovali. Nakoniec Komisia usúdila, že nijaký z argumentov predložených žalobkyňou v jej odpovedi na oznámenie o výhradách jej neumožňoval dospieť k opačnému záveru.

- 174 Je pravda, že druhá veta odôvodnenia č. 379 napadnutého rozhodnutia môže viesť k omylu, keď uvádza, že dodatočné dôkazy opísané v nasledujúcom odôvodnení potvrdzujú „domnienku, podľa ktorej [žalobkyňa] mohla vykonávať rozhodujúci vplyv“. Ako však už bolo uvedené v bode 117 vyššie, z odôvodnení č. 372 a 377 v ich spojení, ako aj z prvej vety odôvodnenia č. 378 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že v skutočnosti boli tieto dôkazy určené na podopretie domnienky, podľa ktorej materská spoločnosť skutočne vykonáva rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti, keď vlastní celé jej základné imanie. Žalobkyňa nemôže tvrdiť, že nemohla napadnuté rozhodnutie pochopiť v tomto zmysle, pretože v žalobe napáda výslovne to, že uvedené dôkazy potvrdzujú, že žalobkyňa vykonávala na spoločnosť Agroexpansióň rozhodujúci vplyv. Domnienka stanovená judikatúrou, uvedená v odôvodnení č. 372 napadnutého rozhodnutia a pripomenutá v bodoch 95 a 96 vyššie, má zjavne za cieľ nie možnosť vykonávania takého vplyvu, ale jeho skutočné vykonávanie.

- 175 Žalobkyňa tiež nemôže vážne tvrdiť, že pred oboznámením sa s písomnými podaniami Komisie nemohla pochopiť, že Komisia zastávala názor, že pán T. mal byť považovaný za osobu konajúcu pre žalobkyňu ako sprostredkovateľ. Na jednej strane väčšina dokumentov, ktoré sú výslovne identifikované v poznámkach pod čiarou č. 303 a 304 napadnutého rozhodnutia a ktoré Komisia v tomto rozhodnutí opisuje ako zaslané žalobkyňi, boli adresované pánovi T. Na druhej strane, v odpovedi na oznámenie o výhradách, ako aj v žalobe žalobkyňa predložila podrobné pripomienky k úlohe a funkciám pána T. v rámci skupiny Dimon zdôrazňujúc najmä skutočnosť, že nikdy nebol členom jej predstavenstva, jej riadiacich orgánov alebo členom jej personálu.

- 176 Pokiaľ ide o fax pána B. adresovaný pánovi T. z 29. apríla 1998, postačuje poznamenať, že Všeobecný súd ho nepoužil ako dôkaz pre potvrdenie záveru Komisie, podľa ktorého žalobkyňa skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv na správanie spoločnosti Agroexpansi3n, keďže táto skutočnosť bola dostatočne preukázaná dôkazmi uvedenými v odôvodnení č. 379 napadnutého rozhodnutia (pozri body 128 a 130 až 158 vyššie).
- 177 Z toho vyplýva, že piaty žalobný dôvod sa má zamietnuť ako nedôvodný.

3. O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení zásad proporcionality a osobnej zodpovednosti

Tvrdenia účastníkov konania

- 178 V rámci druhého žalobného dôvodu, uvádzaného vo vzťahu k prvému žalobnému dôvodu subsidiárne, žalobkyňa uvádza, že Komisia porušila zásady proporcionality a osobnej zodpovednosti, keď ju považovala za zodpovednú za porušenie, ktorého sa dopustila spoločnosť Agroexpansi3n, bez toho, aby preukázala, že sa ho priamo zúčastnila, napríklad podaním špecifických inštrukcií tejto dcérskej spoločnosti alebo dohľadom nad jej účasťou v karteli. Tvrdí, že skutočnosť, že materská spoločnosť získala „izolované informácie“ o obmedzujúcich postupoch, ktoré vykonávala jej dcérska spoločnosť, nemôže stačiť na to, aby jej bola pripísaná zodpovednosť za protiprávne správanie dcérskej spoločnosti. Bolo by vhodné aspoň preukázať, že musela byť informovaná o tomto porušení „periodicky a pravidelne“ alebo „podrobne“.

- 179 Odkazujúc na tvrdenia, ktoré uviedla v rámci prvého žalobného dôvodu, žalobkyňa opakuje, že nemala vedomosť o správach, ktoré jej mala zasielať spoločnosť Agroexpansi3n a ktoré mali obsahovať informácie týkajúce sa politiky nákupu spoločnosti Agroexpansi3n alebo vecné dôkazy o predmetných protiprávnych postupoch.
- 180 Komisia zastáva názor, že druhý žalobný dôvod musí byť zamietnutý z rovnakých dôvodov ako prvý, keďže v podstate je jeho opakovaním.

Posúdenie Všeobecným súdom

- 181 Hneď na úvod treba zamietnuť tvrdenie žalobkyne založené na tom, že Komisia nepreukázala, že žalobkyňa sa priamo zúčastnila na porušení, napríklad podaním inštrukcií svojej dcérskej spoločnosti, aby sa porušenia dopustila, alebo dohľadom nad účasťou uvedenej dcérskej spoločnosti v karteli. Ako už bolo uvedené v bode 93 vyššie, skutočnosťou, ktorá oprávňuje Komisiu na to, aby rozhodnutie ukladajúce pokuty bolo určené materskej spoločnosti, nie je ani podnecovanie dcérskej spoločnosti materskou spoločnosťou, aby sa dopustila porušenia, a o to viac ani účasť materskej spoločnosti na porušení, ale to, že tvoria jeden podnik v zmysle článku 81 ES.
- 182 V nadväznosti na to treba pripomenúť, že pri pripísaní zodpovednosti za porušenie, ktorého sa dopustila spoločnosť Agroexpansi3n, žalobkyňi, Komisia vychádzala nielen z domnienky o vykonávaní rozhodujúceho vplyvu vyplývajúcej z vlastníctva celého základného imania dcérskej spoločnosti, ale tiež z niektorých dodatočných dôkazov preukazujúcich takéto skutočné vykonávanie zo strany žalobkyne. Tieto dôkazy tvoria rôzne správy a korešpondencia pochádzajúce od spoločnosti Agroexpansi3n, ktoré preukazujú, že žalobkyňa prostredníctvom pánov T., S. alebo D. nielen bola informovaná o predmetných protiprávnych postupoch, ale tiež – čo žalobkyňa opomenula uviesť v rámci tohto žalobného dôvodu – vstupovala do niektorých obchodných vzťahov medzi svojou dcérskou spoločnosťou a spoločnosťou Deltafina alebo

spoločnosťou Cetarsa a podrobne sledovala situáciu na španielskom trhu (pozri body 130 až 158 vyššie).

- 183 Nakoniec nemožno vážne tvrdiť, že žalobkyni boli oznámené iba „izolované informácie“ o protiprávnych postupoch, ktoré vykonávala jej dcérska spoločnosť. Na tieto postupy poukazujú správy o činnostiach spoločnosti Agroexpansi3n za február, marec, apríl a október 1999 a január, máj, september a november 2000, správa z terénu spoločnosti Agroexpansi3n za máj 2001, fax zo 14. decembra 1998, ktorý pán B. adresoval pánovi D. (pozri bod 140 vyššie), správa z 5. mája 1998 od pána B. (pozri bod 142 vyššie) a elektronická pošta z 30. októbra 2000 a z 9. mája 2001, ktorú pán B. zaslal pánovi S. (pozri body 143 a 144 vyššie).
- 184 Vzhľadom na uvedené úvahy treba zamietnuť druhý žalobný dôvod ako nedôvodný. Návrhy na čiastočné zrušenie napadnutého rozhodnutia preto treba zamietnuť v celom rozsahu.

4. O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery

Tvrdenia účastníkov konania

- 185 Žalobkyňa uvádza, že spoločnosť Agroexpansi3n ukončila účasť na porušovaní po prvých zásahoch Komisie a vytýka Komisii, že porušila jej legitímnu dôveru, keď opomenula zohľadniť túto poľahčujúcu okolnosť, podľa bodu 3 usmernení, ako aj podľa jej rozhodovacej praxe, pri stanovení výšky pokuty.

- 186 Podľa žalobkyne sa Komisia mohla zdržať zohľadnenia takejto okolnosti iba ak by išlo o úmyselné porušenie pravidiel hospodárskej súťaže.
- 187 Vo svojej replike okrem iného žalobkyňa zdôrazňuje, že ukončila porušovanie nie pred dátumom prvých zásahov Komisie, ale v ten istý deň ako boli zásahy vykonané, teda 3. októbra 2001.
- 188 Komisia spochybňuje tvrdenia žalobkyne.
- 189 V duplike Komisia odkazujúc na tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého porušovanie ukončila až 3. októbra 2001 (pozri bod 187 vyššie), žiada, aby Všeobecný súd uplatnil na východiskovú sumu pokuty dodatočné zvýšenie o 5 % z dôvodu trvania porušovania. Účasť žalobkyne na porušení by v takom prípade trvala viac ako päť rokov a šesť mesiacov.

Posúdenie Všeobecným súdom

- 190 Treba pripomenúť, že pri stanovení pokút musí Komisia v zásade postupovať v súlade so svojimi vlastnými usmerneniami. V usmerneniach sa však neuvádza, že Komisia musí vždy samostatne brať do úvahy každú z poľahčujúcich okolností vymenovaných v bode 3 týchto usmernení a nie je povinná automaticky priznať dodatočné zníženie z tohto dôvodu, pričom primeraná povaha prípadného zníženia pokuty z dôvodu poľahčujúcich okolností musí byť posúdená z celkového hľadiska pri zohľadnení všetkých relevantných okolností. Prijatie usmernení totiž nezabavilo relevantnosti skoršiu judikatúru, podľa ktorej Komisia disponuje voľnou úvahou a tá jej umožňuje

zohľadniť alebo ignorovať niektoré skutočnosti pri stanovovaní výšky pokút, ktoré zamýšľa uložiť, v závislosti najmä od okolností konkrétneho prípadu. V prípade neexistencie záväzného ustanovenia v usmerneniach, pokiaľ ide o poľahčujúce okolnosti, ktoré možno zohľadniť, teda treba predpokladať, že Komisia si ponechala určitú mieru voľnej úvahy na celkové posúdenie významu prípadného zníženia výšky pokút z dôvodu poľahčujúcich okolností (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa Raiffeisen Zentralbank Österreich a i./Komisia, T-259/02 až T-264/02 a T-271/02, Zb. s. II-5169, bod 473 a tam citovanú judikatúru).

- 191 Podľa bodu 3 tretej zarážky usmernení patrí „ukončenie porušovania, akonáhle zasiahne Komisia (konkrétne v prípadoch, keď realizuje prešetrovanie)“ medzi poľahčujúce okolnosti.
- 192 Podľa ustálenej judikatúry však toto ukončenie porušovania môže logicky zakladať poľahčujúcu okolnosť iba vtedy, keď existujú dôvody predpokladať, že uvedeným zásahom sa dotknuté podniky vyzvali, aby nepokračovali v správaní, ktoré je v rozpore s hospodárskou súťažou, pričom na prípad keď porušenie skončilo pred prvým zásahom Komisie, sa toto ustanovenie usmernení nevzťahuje (rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, Dalmine/Komisia, T-50/00, Zb. s. II-2395, body 328 a 329, potvrdený v odvolacom konaní rozsudkom Súdneho dvora z 25. januára 2007, Dalmine/Komisia, C-407/04 P, Zb. s. I-829, bod 158).
- 193 V predmetnej veci porušenie skončilo 10. augusta 2001, teda pred prvými prešetrovaniami uskutočnenými Komisiou v predmetnej veci 3. októbra 2001. Ako vyplýva z odôvodnenia č. 432 napadnutého rozhodnutia, hoci spracovatelia deklarovali, že ich kartel prestal existovať k poslednému uvedenému dátumu, Komisia ako dátum ukončenia porušovania stanovila prvý uvedený dátum z dôvodu, že „posledný dôkaz“

ktorým disponovala bolo stretnutie z 10. augusta 2001 uvedené v odôvodnení č. 260 napadnutého rozhodnutia. Uvedené ukončenie teda nie je poľahčujúcou okolnosťou pri stanovení výšky pokuty.

¹⁹⁴ Treba dodať, že hoci sa Komisia domnievala, že porušovanie skončilo v rovnaký deň ako uskutočnila svoje prvé prešetrovania, mala plné právo nezohľadniť poľahčujúcu okolnosť uvádzanú žalobkyňou. Zníženie pokuty z dôvodu ukončenia porušovania, len čo Komisia zasiahne, totiž nemôže byť automatické, ale závisí od posúdenia okolností konkrétneho prípadu Komisiou v rámci jej voľnej úvahy. V tejto súvislosti bude uplatnenie bodu 3 tretej zarážky usmernení v prospech podniku zvlášť primerané v situácii, keď protisúťažná povaha predmetného konania nie je zjavná. Naopak, jeho uplatnenie bude v zásade menej vhodné v situácii, keď je povaha tohto konania zjavne protisúťažná, pokiaľ to je preukázané (rozsudky Súdu prvého stupňa z 11. marca 1999, *Aristrain/Komisia*, T-156/94, Zb. s. II-645, bod 138, a z 8. júla 2004, *Mannesmannröhren-Werke/Komisia*, T-44/00, Zb. s. II-2223, bod 281).

¹⁹⁵ V prejednávanej veci neexistujú pochybnosti o protisúťažnej povahe správania spoločnosti Agroexpansió. Kartel spracovateľov, ktorého predmetom je určenie cien a rozdelenie trhu (odôvodnenia č. 278 až 317 napadnutého rozhodnutia), predstavuje klasický a mimoriadne závažný typ porušenia (pozri odôvodnenia č. 409 až 411 napadnutého rozhodnutia) práva hospodárskej súťaže a správanie, ktorého protiprávnosť Komisia opakovane potvrdila od jej prvých zásahov vo veci. Skutočnosť, že tento kartel bol tajný, okrem toho potvrdzuje, že spoločnosť Agroexpansió si bola plne vedomá protiprávnosti svojho konania.

¹⁹⁶ Z toho vyplýva, že štvrtý žalobný dôvod treba zamietnuť ako nedôvodný.

197 Pokiaľ ide o návrh Komisie, aby na východiskovú sumu pokuty stanovenú pre spoločnosť Agroexpansión bolo uplatnené dodatočné zvýšenie o 5 % z dôvodu trvania porušovania, Všeobecný súd zastáva názor, že mu nemožno vyhovieť. Tým, že žalobkyňa uviedla, že porušovanie skončilo 3. októbra 2001 a nie 10. augusta 2001, nechcela spochybniť posúdenie dĺžky trvania porušenia vykonané Komisiou, ale skôr odpovedať na tvrdenie formulované Komisiou v jej vyjadrení k žalobe, podľa ktorého zohľadnenie druhého uvádzaného dátumu ako dátumu ukončenia porušovania už malo na situáciu žalobkyne priaznivý účinok.

5. O treťom žalobnom dôvode založenom na porušení zásad proporcionality a osobnej zodpovednosti, ako aj článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003

Tvrdenia účastníkov konania

198 V rámci tretieho žalobného dôvodu, uvádzaného vo vzťahu k prvému žalobnému dôvodu subsidiárne, žalobkyňa s poukázaním na odôvodnenie č. 386 napadnutého rozhodnutia uvádza, že nemala byť považovaná za zodpovednú za porušenie, ktorého sa dopustila spoločnosť Agroexpansión v období pred 18. novembrom 1997 a že pokuta má byť v dôsledku toho znížená.

199 Žalobkyňa zastáva názor, že pokiaľ ide o uvedené obdobie, pokuta mala byť vypočítaná bez uplatnenia násobiteľa s cieľom odstrašenia na východiskovú sumu pokuty, pretože v tomto období spoločnosť Agroexpansión nebola súčasťou nadnárodnej skupiny.

- 200 Pokiaľ ide o obdobie medzi 18. novembrom 1997 a 10. augustom 2001, uvádza, že pokuta má byť vypočítaná tak, že sa od sumy uloženej spoločnosti Agroexpansi3n článkom 3 napadnutého rozhodnutia odpočíta suma, ktorú možno uložiť výlučne tejto spoločnosti za obdobie predchádzajúce 18. novembru 1997.
- 201 Komisia uznáva, že výška pokuty, ktorú má zaplatiť žalobkyňa solidárne so spoločnosťou Agroexpansi3n, má byť nižšia než celková výška pokuty uložená spoločnosti Agroexpansi3n. Odmieta však tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého má byť výška pokuty za obdobie predchádzajúce 18. novembru 1997 vypočítaná s vylúčením uplatnenia násobiteľa s cieľom odstrašenia. Komisia zastáva názor, že žalobkyňa má byť spolu so spoločnosťou Agroexpansi3n zaviazaná na solidárne zaplatenie pokuty vo výške 2 332 800 eur, zatiaľ čo spoločnosť Agroexpansi3n má zostať zodpovedná za zaplatenie celej výšky pokuty, teda 2 592 000 eur (z ktorých 259 200 eur má zaplatiť výlučne). Komisia dospela k sume 2 332 800 eur po zohľadnení skutočnosti, že žalobkyňa môže byť považovaná za zodpovednú za porušenie iba za obdobie približne troch rokov a deviatich mesiacov, a preto zvýšila východiskovú sumu pokuty, pokiaľ ide o žalobkyňu, iba o 35%.

Posúdenie Všeobecným súdom

- 202 Treba konštatovať, že ako je ustálené a ako vyplýva z odôvodnenia č. 386 napadnutého rozhodnutia, žalobkyňa nemôže byť považovaná za zodpovednú za porušenie, ktorého sa dopustila spoločnosť Agroexpansi3n v období predchádzajúcom 18. novembru 1997, pretože až od tohto dátumu tvorila žalobkyňa so spoločnosťou Agroexpansi3n jeden hospodársky subjekt a teda podnik v zmysle článku 81 ES. Keďže solidárnosť pri zaplatení pokuty sa môže týkať iba obdobia porušovania, počas ktorého materská spoločnosť a jej dcérska spoločnosť predstavovali takýto podnik, Komisia nemohla uložiť žalobkyňi povinnosť zaplatiť solidárne so spoločnosťou Agroexpansi3n celú

sumu uloženú spoločnosti Agroexpansi3n, teda 2 592 000 eur, čiže sumu, ktorá sa t3yka cel3ho obdobia porušovania. Tretiemu žalobn3mu d3vodu preto treba vyhovieť.

6. O určení konečnej sumy pokuty

- 203 Napadnuté rozhodnutie teda treba zmeniť, keďže rozhodnutie stanovuje solidárnu zodpovednosť žalobkyne so spoločnosťou Agroexpansi3n za zaplatenie celkovej sumy pokuty stanovenej pre spoločnosť Agroexpansi3n.
- 204 V rámci výkonu svojej neobmedzenej právomoci považuje Všeobecný súd za vhodné vypočítať časť tejto sumy, ktorú má žalobkyňa zaplatiť solidárne so spoločnosťou Agroexpansi3n, postupujúc v zmysle úvah, ktoré navrhuje Komisia v jej písomných podaniach, a teda preberajúc metódu a kritériá, ktoré uplatnila Komisia v napadnutom rozhodnutí na stanovenie výšky pokút, ktoré majú byť uložené jeho adresátom (pozri body 38 až 61 vyššie).
- 205 V prvom rade treba vychádzať z rovnakej východiskovej sumy, ako je východisková suma použitá pre spoločnosť Agroexpansi3n, a to 3 600 000 eur.
- 206 Po prvé skutočnosť, že žalobkyňa nemôže byť uznaná za zodpovednú za porušovanie v období predchádzajúcom 18. novembru 1997 nemá vplyv na kvalifikovanie tohto porušovania ako „veľmi závažného“ (odôvodnenia č. 408 až 414 napadnutého rozhodnutia).

- 207 Po druhé táto skutočnosť je tiež bez vplyvu na zohľadnenie „osobitnej váhy“ každého podniku a na vplyv jeho protiprávneho konania na hospodársku súťaž (odôvodnenie č. 415 napadnutého rozhodnutia).
- 208 Na jednej strane nijako neovplyvní konštatovanie, podľa ktorého „podiel“ spracovateľov na protiprávnych postupoch bol zhruba podobný (odôvodnenie č. 418 napadnutého rozhodnutia).
- 209 Na druhej strane nemôže spochybníť dôvodnosť rozdelenia spracovateľov do troch kategórií a zaradenie spoločnosti Agroexpansi3n do druhej z nich (stanovujúc východiskovú sumu 1 800 000 eur), pretože tieto operácie boli vykonané zohľadniac podiel každého zo spracovateľov na španielskom trhu nákupu surového tabaku v roku 2001, teda poslednom roku porušovania (odôvodnenia č. 419 až 421 napadnutého rozhodnutia).
- 210 Po tretie, pokiaľ ide o násobiteľ 2 na účely odstrašenia, ktorým bola ovplyvnená východisková suma pokuty spoločnosti Agroexpansi3n, jeho uplatnenie zostáva v rámci tohto výpočtu odôvodnené, pretože vychádza z veľkosti a celkových zdrojov predmetného podniku v roku 2003, teda roku predchádzajúcom roku prijatia napadnutého rozhodnutia (odôvodnenia č. 422 a 423 napadnutého rozhodnutia). Ako bolo uvedené vyššie pri preskúmaní prvého žalobného dôvodu, v roku 2003 spoločnosť Agroexpansi3n a žalobkyňa tvorili spolu jeden a ten istý hospodársky subjekt, čiže podnik.
- 211 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že zohľadnenie veľkosti a celkových zdrojov podniku s cieľom zabezpečiť dostatočný odstrašujúci účinok pokuty sa vysvetľuje

zamýšľaným účinkom na uvedený podnik, pričom sankcia nemôže byť zanedbateľná najmä s ohľadom na finančnú silu tohto podniku. Aby bolo možné zmerať odstrašujúci účinok pokuty vo vzťahu k podniku, ktorý je uznaný za zodpovedný za porušenie, nemožno nevyhnutne prihliadať na situáciu, ktorá existovala na začiatku porušovania. Zohľadnenie skoršej situácie by mohlo viesť k príliš nízkej pokute na to, aby bola dostatočne odstrašujúca za predpokladu, že by sa obrat dotknutého podniku medzičasom zvýšil, alebo by mohlo viesť k vyššej pokute, než by bolo potrebné na to, aby bola táto odstrašujúca za predpokladu, že by sa obrat dotknutého podniku medzičasom znížil.

- 212 V druhom rade, keďže žalobkyňa môže byť považovaná za zodpovednú za porušovanie iba za obdobie približne troch rokov a deviatich mesiacov medzi 18. novembrom 1997 a 10. augustom 2001, z dôvodu doby trvania porušovania musí byť východisková suma 3 600 000 eur zvýšená o 35 %, a nie o 50 % ako v prípade spoločnosti Agroexpansiión. Preto na účely určenia sumy pokuty na zaplatenie ktorej je žalobkyňa solidárne zaviazaná so spoločnosťou Agroexpansiión, treba zohľadniť základnú čiastku 4 860 000 eur.
- 213 V treťom rade skutočnosť, že žalobkyňa nemôže byť považovaná za zodpovednú za porušovanie v období predchádzajúcom 18. novembru 1997, je bez vplyvu na zníženie základnej čiastky o 40 % z dôvodu poľahčujúcich okolností (odôvodnenia 437 až 439 napadnutého rozhodnutia). Základná čiastka, na ktorú treba prihliadať teda musí byť stanovená na 2 916 000 eur. Vzhľadom na obrat predmetného podniku v roku 2003 nemusí byť táto suma na to, aby rešpektovala hranicu 10 % obratu stanovenú v článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003, prispôsobená.
- 214 V štvrtom rade, pokiaľ ide o uplatnenie oznámenia o spolupráci, treba poznamenať, že vo svojom rozsudku vyhlásenom dnes vo veci T-38/05, Agroexpansiión/Komisia (uverejnenom v tejto Zbierke) Všeobecný súd rozhodol, že spoločnosti

Agroexpansi3n treba z dôvodu spolupráce priznať dodatočné zníženie o 5 %, doplnujúce v napadnutom rozhodnutí už priznané 20 % zníženie. V prejednávanej veci teda treba uplatňovať na vyššie uvedenú sumu 2 916 000 eur tiež zníženie o 25 %.

- 215 Zo súhrnu vyššie uvedeného vyplýva, že časť sumy pokuty uloženej spoločnosti Agroexpansi3n, na zaplataenie ktorej je s ňou žalobkyňa solidárne zaviazaná, treba stanoviť na 2 187 000 eur.
- 216 V zostávajúcej časti sa žaloba musí zamietnuť.

O trovách

- 217 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa odseku 3 prvého pododseku toho istého ustanovenia môže Všeobecný súd rozdeliť náhradu trov konania, ak účastníci konania mali úspech len v časti predmetu konania.
- 218 Keďže sa v danom prípade žalobe čiastočne vyhovel, spravodlivým posúdením okolností prípadu je rozhodnutie, že žalobkyňa znáša deväť desatín svojich vlastných trov konania a je povinná nahradiť deväť desatín trov konania, ktoré vznikli Komisii, pričom Komisia znáša desatinu svojich vlastných trov konania a je povinná nahradiť desatinu trov konania, ktoré vznikli žalobkyni.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (štvrtá komora)

rozhodol a vyhlásil:

- 1. Časť pokuty uloženej spoločnosti Agroexpansió, SA, v článku 3 rozhodnutia Komisie K(2004) 4030 v konečnom znení z 20. októbra 2004 týkajúceho sa konania o uplatnení článku 81 ods. 1 [ES] (vec COMP/C.38.238/B.2 – Surový tabak – Španielsko), na zaplatenie ktorej je Alliance One International, Inc., zaviazaná solidárne so spoločnosťou Agroexpansió, sa stanovuje na 2 187 000 eur.**
- 2. V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.**
- 3. Alliance One International znáša deväť desatín svojich vlastných trov konania a je povinná nahradiť deväť desatín trov konania, ktoré vznikli Komisii, pričom Komisia znáša desatinu svojich vlastných trov konania a je povinná nahradiť desatinu trov konania, ktoré vznikli Alliance One International.**

Czúcz

Labucka

O'Higgins

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 12. októbra 2011.

Podpisy

Obsah

Okolnosti predchádzajúce sporu	II - 7108
1. Žalobkyňa a správne konanie	II - 7108
2. Napadnuté rozhodnutie	II - 7111
3. Adresáti napadnutého rozhodnutia	II - 7113
4. Určenie výšky pokút	II - 7118
Východisková suma pokút	II - 7119
Základné čiastky pokút	II - 7122
Príťažujúce a poľahčujúce okolnosti	II - 7123
Maximálna výška pokuty stanovená v článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003	II - 7124
Uplatnenie oznámenia o spolupráci a konečná suma pokút	II - 7125
Konanie a návrhy účastníkov konania	II - 7127
Právny stav	II - 7129
1. O prvom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 81 ods. 1 ES, článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 a zásady proporcionality	II - 7130
Tvrdenia účastníkov konania	II - 7130
Posúdenie Všeobecným súdom	II - 7134
O kritériách, ktoré Komisia uplatnila v napadnutom rozhodnutí na pripísanie zodpovednosti materskej spoločnosti za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť	II - 7139
	II - 7175

O existencii jedného hospodárskeho subjektu v prípade žalobkyne a spoločnosti Agroexpansión	II - 7144
— O „správach o činnosti“ a „správach z terénu“	II - 7146
— O výmene korešpondencie medzi spoločnosťou Agroexpansión a žalobkyňou	II - 7148
— O tvrdeniach, ktoré žalobkyňa uvádza s cieľom preukázať, že spoločnosť Agroexpansión konala na trhu samostatne	II - 7155
2. O piatom žalobnom dôvode založenom na porušení povinnosti odôvodnenia	II - 7158
Tvrdenia účastníkov konania	II - 7158
Posúdenie Všeobecným súdom	II - 7159
3. O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení zásad proporcionality a osobnej zodpovednosti	II - 7162
Tvrdenia účastníkov konania	II - 7162
Posúdenie Všeobecným súdom	II - 7163
4. O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery	II - 7164
Tvrdenia účastníkov konania	II - 7164
Posúdenie Všeobecným súdom	II - 7165
5. O treťom žalobnom dôvode založenom na porušení zásad proporcionality a osobnej zodpovednosti, ako aj článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003	II - 7168
Tvrdenia účastníkov konania	II - 7168
Posúdenie Všeobecným súdom	II - 7169
6. O určení konečnej sumy pokuty	II - 7170
O trovách	II - 7173